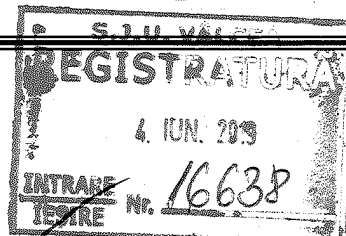

SPITALUL JUDEȚEAN DE URGENȚĂ VÂLCEA
CONSILIUL ETIC

COD DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE
PROFESIONALĂ
A PERSONALULUI
CONTRACTUAL

DIN SPITALUL JUDEȚEAN DE
URGENȚĂ VALCEA

MISIUNE

Să oferim servicii complexe de sănătate, respectând personalitatea pacientului și răspunzând specific nevoilor individuale ale fiecărui beneficiar al serviciilor oferite.

PREAMBUL

Principiile eticii sunt generale, indiferent de locul de muncă al personalului angajat în spital, de aceea, orice abdicare de la principiul universalității, în virtutea căruia orice om este privit ca demn de respect și de ajutorare prin însăși calitatea sa umană, este un regres etic. De asemenea, un regres etic este orice abdicare de la principiul în virtutea căruia omul este un "scop în sine".

O serie de abateri de la relațiile interumane ce trebuie să se manifeste între membrii corpului medical, între corpul medical și celelalte categorii de personal din cadrul spitalului, între aceștia și beneficiarii serviciilor noastre, merită a fi enunțate și analizate tocmai pentru a stabili care sunt normele deontologice ce trebuie să ne conducă activitatea, în dorința de îmbunătățire a relațiilor interumane, conducerea Spitalului Județean de Urgență Vâlcea a procedat la întocmirea prezentului cod de etică și deontologie profesională valabil pentru întreg personalul angajat al instituției.

CAPITOLUL I - DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE

ART. 1 Domeniul de aplicare

Codul de conduită al personalului contractual din cadrul Spitalului Județean de Urgență Vâlcea reglementează normele de conduită profesională a întregului personal contractual.

Normele de conduită profesională prevăzute de prezentul cod sunt obligatorii pentru personalul contractual din cadrul spitalului, încadrat în baza prevederilor Legii nr. 53/2003 - Codul muncii, republicat, cu modificările ulterioare.

Codul de etică și deontologie profesională a personalului contractual din cadrul Spitalului Județean de Urgență Vâlcea va fi numit în continuare „cod” sau „cod de conduită”.

ART. 2 Obiective

Obiectivele prezentului cod urmăresc să asigure creșterea calității întregii activități a instituției medicale, o bună administrare în realizarea interesului public, precum și eliminarea birocrăției și a faptelor de corupție prin:

Reglementarea normelor de conduită profesională necesare realizării unor raporturi sociale și profesionale corespunzătoare creării și menținerii la nivel înalt a prestigiului instituției publice și al personalului contractual;

Informarea publicului cu privire la conduita profesională la care este îndreptățit să se aștepte din partea personalului contractual în exercitarea funcției;

Crearea unui climat de încredere și respect reciproc între cetățeni și personalul contractual din cadrul Spitalului Județean de Urgență Vâlcea.

ART. 3 Principii generale

Principiile care guvernează conduita profesională a personalului contractual sunt următoarele:

- Prioritatea interesului public - principiu conform căruia personalul contractual are îndatorirea de a considera interesul public mai presus decât interesul personal, în exercitarea atribuțiilor funcției;
- Asigurarea egalității de tratament a cetățenilor - principiu conform căruia personalul contractual are îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;
- Profesionalismul - principiu conform căruia personalul contractual are obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;
- Imparțialitatea și nediscriminarea - principiu conform căruia angajații contractuali sunt obligați să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea atribuțiilor funcției;
- Integritatea morală - principiu conform căruia personalului contractual îi este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru el sau pentru altul, vreun avantaj ori

beneficiu moral sau material;

- Libertatea gândirii și a exprimării - principiu conform căruia personalul contractual poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;
- Cinstea și corectitudinea - principiu conform căruia, în exercitarea funcției și în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, personalul contractual trebuie să fie de bună-credință și să acționeze pentru îndeplinirea conformă a atribuțiilor de serviciu;

ART. 4 Termeni

În înțelesul prezentului cod, expresiile și termenii de mai jos au următoarele semnificații:

Personal contractual ori angajat contractual - persoana încadrată și numită într-o funcție în cadrul Spitalului Județean de Urgență Vâlcea, în condițiile Legii nr. 53/2003, cu modificările ulterioare.

Funcție - ansamblul atribuțiilor și responsabilităților stabilite, în temeiul legii, în fișa postului;
Interes public - acel interes care implică garantarea și respectarea de către spital, a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte, precum și îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cu respectarea principiilor eficienței, eficacității și economicității cheltuirii resurselor;

Interes personal - orice avantaj material sau de alta natură, urmărit ori obținut, în mod direct sau indirect, pentru sine ori pentru alții, de către personalul contractual prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor, informațiilor la care are acces, ca urmare a exercitării atribuțiilor funcției;

Conflict de interese - acea situație sau împrejurare în care interesul personal, direct ori indirect, al angajatului contractual contravine interesului public, astfel încât afectează sau ar putea afecta independența și imparțialitatea sa în luarea deciziilor ori îndeplinirea la timp și cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcției deținute;

Informație de interes public - orice informație care privește activitățile sau care rezultă din activitatea unității sanitare, și care este stabilită astfel de către conducerea instituției, în baza prevederilor legale în vigoare, indiferent de suportul ei;

Informație cu privire la date personale - orice informație privind o persoană identificată sau identificabilă.

CAPITOLUL II - NORME GENERALE DE CONDUITA PROFESIONALĂ A PERSONALULUI CONTRACTUAL

ART. 5 Asigurarea unui serviciu public de calitate

Personalul contractual are obligația de a asigura un serviciu public de calitate în beneficiul cetățenilor, prin participarea activă la luarea deciziilor și la transpunerea lor în practică, în scopul realizării competențelor instituției, în limitele atribuțiilor stabilite prin fișa postului.

În exercitarea funcției, personalul contractual are obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă, pentru a câștiga și a menține încrederea pacienților în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea instituției medicale.

ART. 6 Respectarea Constituției și a legilor

Angajații contractuali au obligația ca, prin actele și faptele lor, să respecte Constituția și legile țării și să acționeze pentru punerea în aplicare a dispozițiilor legale, în conformitate cu atribuțiile care le revin, cu respectarea eticii profesionale.

Personalul contractual trebuie să se conformeze dispozițiilor legale privind restrângerea exercițiului unor drepturi, datorată naturii funcțiilor deținute.

ART. 7 Loialitatea față de Instituția Medicală

Personalul contractual are obligația de a apăra cu loialitate prestigiul instituției sanitare în care își desfășoară activitatea, precum și de a se abține de la orice act ori fapt care poate produce prejudicii imaginii sau intereselor legale ale acesteia.

Angajaților contractuali le este interzis:

1. Să exprime în public aprecieri neconforme cu realitatea în legătură cu activitatea instituției, cu politicile și strategiile acesteia ori cu proiectele de acte cu caracter normativ sau individual;

2. Sa faca aprecieri in legătură cu litigiile aflate in curs de soluționare si in care instituția are calitatea de parte, daca nu sunt abilitați in acest sens;
3. Sa dezvăluie informații care nu au caracter public, in alte condiții decât cele prevăzute de lege;
4. Sa dezvăluie informațiile la care au acces in exercitarea funcției, daca aceasta dezvăluire este de natura sa atraga avantaje necuvenite ori sa prejudicieze imaginea sau drepturile instituției ori ale unor funcționari publici sau angajați contractuali, precum si ale persoanelor fizice sau juridice;
5. Sa acorde asistenta si consultanta persoanelor fizice sau juridice, in vederea promovării de acțiuni juridice ori de alta natura impotriva statului ori instituției publice in care isi desfasoara activitatea.
6. Prevederile alin. (2) pct. 1 - 4 se aplica si după incetarea raportului de munca, pentru o perioada de 2 ani, daca dispozițiile din legi speciale nu prevăd alte termene.
7. Prevederile prezentului cod de conduita nu pot fi interpretate ca o derogare de la obligația legala a personalului contractual de a furniza informații de interes public celor interesați, in condițiile legii.

ART. 8 Libertatea opiniilor

In indeplinirea atribuțiilor de serviciu angajații contractuali au obligația de a respecta demnitatea funcției deținute, corelând libertatea dialogului cu promovarea intereselor instituției publice in care isi desfasoara activitatea.

In activitatea lor angajații contractuali au obligația de a respecta libertatea opiniilor si de a nu se lăsa influențați de considerente personale.

In exprimarea opiniilor, personalul contractual trebuie să aibă o atitudine conciliantă și să evite generarea conflictelor datorate schimbului de păreri.

ART. 9 Activitatea publica

Relațiile cu mijloacele de informare în masă se asigură de către persoanele desemnate în acest sens de conducătorul instituției, in condițiile legii.

Angajații contractuali desemnați sa participe la activitati sau dezbateri publice, în calitate oficială, trebuie să respecte limitele mandatului de reprezentare încredintat de conducătorul instituției. In cazul in care nu sunt desemnați in acest sens, angajații contractuali pot participa la activitati sau dezbateri publice, avand obligația de a face cunoscut faptul ca opinia exprimata nu reprezintă punctul de vedere oficial al instituției.

ART. 10 Activitatea politica

In exercitarea funcției deținute, personalului contractual ii este interzis:

- Sa participe la colectarea de fonduri pentru activitatea partidelor politice;
- Sa furnizeze sprijin logistic candidaților la funcții de demnitate publica;
- Sa colaboreze, atat in cadrul relațiilor de serviciu, cat si in afara acestora, cu persoanele fizice sau juridice care fac donații ori sponsorizări partidelor politice;
- Sa afișeze in cadrul instituției insemne ori obiecte inscripționate cu sigla sau denumirea partidelor politice ori a candidaților acestora.

ART. 11 Folosirea imaginii proprii

In considerarea funcției pe care o deține, personalul contractual are obligația de a nu permite utilizarea numelui sau a imaginii proprii in acțiuni publicitare pentru promovarea unei activitati comerciale, precum si in scopuri electorale.

ART. 12 Cadrul relațiilor in exercitarea atribuțiilor funcției

In relațiile cu personalul contractual din cadrul instituției precum si cu persoanele fizice sau juridice, toți angajații contractuali sunt obligați sa aiba un comportament bazat pe respect, buna-credinta, corectitudine si amabilitate.

Personalul contractual are obligația de a nu aduce atingere onoarei, reputației si demnității persoanelor din cadrul instituției, precum si persoanelor cu care intra in legătură in exercitarea funcției, prin:

- intrebuintarea unor expresii jignitoare;
- dezvăluirea aspectelor vieții private;
- formularea unor sesizări sau plângeri calomnioase.

Personalul contractual trebuie sa adopte o atitudine imparțiala si justificata pentru rezolvarea clara si eficienta a problemelor pacienților. Personalul contractual are obligația sa

respecte principiul egalitatii cetătenilor in fata legii si a instituției publice, prin:

- o promovarea unor soluții coerente, conform principiului tratamentului nediferențiat, raportate la aceeași categorie de situații de fapt;
- o eliminarea oricărei forme de discriminare bazate pe aspecte privind naționalitatea, convingerile religioase si politice, starea materiala, sanatatea, varsta, sexul sau alte aspecte.

ART. 13 Conduita in cadrul relațiilor internaționale

Personalul contractual care reprezintă instituția in cadrul unor organizații internaționale, instituții de invatamant, conferințe, seminarii si alte activitati cu caracter internațional are obligația sa promoveze o imagine favorabila tarii si instituției publice pe care o reprezintă.

In relațiile cu reprezentanții altor state, angajații contractuali au obligația de a nu exprima opinii personale privind aspecte naționale sau dispute internaționale.

In deplasările in afara tarii, personalul contractual este obligat sa aiba o conduita corespunzătoare regulilor de protocol si sa respecte legile si obiceiurile tarii gazda.

ART. 14 Interdicția privind acceptarea cadourilor, serviciilor si avantajelor

Angajații contractuali nu trebuie sa solicite ori sa accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, care le sunt destinate personal, familiei, părinților, prietenilor ori persoanelor cu care au avut relații de serviciu, afaceri sau de natura politica, care le pot influenta imparțialitatea in exercitarea funcțiilor deținute ori pot constitui o recompensa in raport cu aceste funcții.

ART. 15 Participarea la procesul de luare a deciziilor

In procesul de luare a deciziilor angajații contractuali au obligația sa acționeze conform prevederilor legale si sa isi exercite capacitatea de apreciere in mod fundamentat si imparțial.

Angajații contractuali au obligația de a nu promite luarea unei decizii de către instituția publica, de către alți angajați, precum si indeplinirea atribuțiilor in mod privilegiat.

ART. 16 Obiectivitate in evaluare

In exercitarea atribuțiilor specifice funcțiilor de conducere, angajații contractuali au obligația sa asigure egalitatea de sanse si tratament cu privire la dezvoltarea carierei pentru personalul contractual din subordine.

Personalul contractual de conducere are obligația sa examineze si sa aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a competentei profesionale pentru personalul din subordine, atunci când propune ori aproba avansari, promovări, transferuri, numiri sau eliberări din funcții ori acordarea de stimulente materiale sau morale, excluzând orice forma de favoritism ori discriminare.

Personalul contractual de conducere are obligația de a nu favoriza sau defavoriza accesul ori promovarea in funcțiile contractuale pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme cu principiile prevăzute la art. 3.

ART. 17 Folosirea abuziva a atribuțiilor funcției deținute

Personalul contractual are obligația de a nu folosi atribuțiile funcției deținute in alte scopuri decât cele prevăzute de lege.

Prin activitatea de luare a deciziilor, de consiliere, de evaluare sau de participare la anchete ori acțiuni de control, personalul contractual nu poate urmări obținerea de foloase sau avantaje in interes personal ori producerea de prejudicii materiale sau morale altor persoane.

Angajații contractuali au obligația de a nu interveni sau influenta vreo ancheta de orice natura, din cadrul instituției sau din afara acesteia, in considerarea funcției pe care o dețin.

Angajații contractuali au obligația de a nu impune altor angajați contractuali sau funcționari publici sa se inscrie in organizații sau asociații, indiferent de natura acestora, ori de a nu le sugera acest lucru, promitandu-le acordarea unor avantaje materiale sau profesionale.

ART. 18 Utilizarea resurselor publice

Personalul contractual este obligat sa asigure ocrotirea proprietății publice si private a statului si a unităților administrativ-teritoriale, sa evite producerea oricărui prejudiciu, acționând in orice situație ca un bun proprietar.

Personalul contractual are obligația sa folosească timpul de lucru, precum si bunurile aparținand instituției numai pentru desfasurarea activitatilor aferente funcției deținute.

Personalul contractual trebuie sa propună si sa asigure, potrivit atribuțiilor care ii revin, folosirea utila si eficienta a banilor publici, in conformitate cu prevederile legale.

Personalului contractual care desfasoara activitati publicistice in interes personal sau activitati didactice ii este interzis sa folosească timpul de lucru ori logistica autoritatii sau a

instituției publice pentru realizarea acestora, fara aprobarea conducerii unitatii.

ART. 19 Limitarea participării la achiziții, concesiunari sau închirieri

Orice angajat contractual poate achiziționa un bun aflat in proprietatea privata a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, supus vanzarii in condițiile legii, cu excepția următoarelor cazuri:

1. când a luat cunoștința, in cursul sau ca urmare a indeplinirii atribuțiilor de serviciu, despre valoarea ori calitatea bunurilor care urmeaza sa fie vândute;
2. când a participat, in exercitarea atribuțiilor de serviciu, la organizarea vanzarii bunului respectiv;
3. când poate influenta operațiunile de vanzare sau când a obtinut informații la care persoanele interesate de cumpărarea bunului nu au avut acces.

Dispozițiile se aplica in mod corespunzător si in cazul concesiunarii sau inchirierii unui bun aflat in proprietatea publica ori privata a statului sau a unităților administrativ-teritoriale.

Angajaților contractuali le este interzisa furnizarea informațiilor referitoare la bunurile proprietate publica sau privata a statului ori a unităților administrativ-teritoriale, supuse operațiunilor de vanzare, concesiunare sau inchiriere, in alte condiții decât cele prevăzute de lege.

Prevederile alin. (3) se aplica in mod corespunzător si in cazul realizării tranzacțiilor prin interpus sau in situația conflictului de interese.

CAPITOLUL III - COORDONAREA SI CONTROLUL APLICĂRII NORMELOR DE CONDUITA PROFESIONALA PENTRU PERSONALUL CONTRACTUAL

ART. 20 Sesizarea

Conducerea Spitalului Județean de Urgență Vâlcea poate fi sesizata de orice persoana cu privire la:

1. incalcarea prevederilor prezentului cod de conduita de către angajații contractuali;
2. constrângerea sau amenințarea exercitata asupra angajatului contractual pentru a-i determina sa incalce dispozițiile legale in vigoare ori sa le aplice necorespunzator.

Sesizarea prevăzută la alin. (1) nu exclude sesizarea organului disciplinar competent, potrivit legii - comisii de disciplina, consiliul etic al spitalului constituit în baza prevederilor O.M.S. nr. 1502/2016.

Angajații contractuali nu pot fi sancționați sau prejudiciați in nici un fel pentru sesizarea cu buna-credinta a organelor disciplinare competente, in condițiile legii.

Conducerea Spitalului Județean de Urgență Vâlcea va verifica actele si faptele pentru care au fost sesizate, prin organul disciplinar competent investit cu soluționarea sesizării, cu respectarea confidențialității privind identitatea persoanei care a făcut sesizarea.

In cazul in care in situația sesizata este implicat conducătorul instituției publice ori directorii acesteia, competenta in soluționarea sesizării o are structura ierarhic superioara instituției, respectiv Consiliul Județean Vâlcea.

ART. 21 Soluționarea sesizării

Rezultatele cercetării actelor și faptelor depuse spre analiza si verificare organului disciplinar competent, potrivit legii - comisii de disciplina, consiliul etic al spitalului constituit în baza prevederilor O.M.S. nr. 1502/2016, vor fi consemnate într-un raport scris în care va fi precizat explicit fie cazul de incalcare a codului de etica și deontologie profesională, fie a normelor de conduita in relația pacient-medic-asistenta, fie a disciplinei in unitatea sanitară, fie cazul de incalcare a drepturilor pacienților, fie orice alte situații după caz.

Raportul organului disciplinar competent, potrivit legii, va conține și măsurile impuse de rezultatul cercetării, în raport cu gravitatea abaterii, avându-se în vedere următoarele:

- împrejurările în care fapta a fost săvârșită;
- gradul de vinovăție al angajatului contractual;
- consecințele abaterii;
- comportarea generală în serviciu a angajatului contractual;
- eventualele sancțiuni disciplinare suferite anterior de către angajatul contractual.

In cazul în care organul disciplinar competent investit cu soluționarea sesizării, apreciază că gravitatea și complexitatea acuzelor aduse angajatului contractual sunt de natură a afecta grav

onoarea, prestigiul profesiei și moralitatea profesională în rândul corpului profesional din care face parte, în conformitate cu prevederile legilor și regulamentelor specifice profesiei, ale statutelor și ale codurilor etice și de deontologie profesională poate propune transmiterea sesizării în vederea cercetării și soluționării către organismele de cercetare disciplinară organizate la nivelul organismelor profesionale.

Rezultatul cercetării actelor și faptelor depuse spre analiza și verificare organului disciplinar competent, potrivit legii, vor fi comunicate:

1. angajatului contractual sau persoanei care a formulat sesizarea;
2. angajatului contractual care face obiectul sesizării;

Rezultatele activității de centralizare a sesizărilor sau petițiilor se consemnează într-un raport anual al Consiliului etic al spitalului, pe baza caruia Conducerea Spitalului Județean de Urgență Vâlcea va formula recomandări cu privire la modul de corectare a deficiențelor constatate și trebuie să cuprindă și următoarele date:

- numărul și obiectul sesizărilor privind cazurile de încălcare a normelor de conduită profesională;
- categoriile și numărul de angajați contractuali care au încălcat normele de conduită morală și profesională;
- cauzele și consecințele nerespectării prevederilor prezentului cod de conduită;
- evidențierea cazurilor în care personalului contractual i s-a cerut să acționeze sub presiunea factorului politic;
- recomandările propuse;

CAPITOLUL IV - ETICA ȘI DEONTOLOGIA MEDICILOR

ART. 22 Domeniul de aplicare și principii generale

Sanatatea omului este telul suprem al actului medical. Obligația medicului constă în a apăra sanatatea fizică și mentală a omului, în a ușura suferințele, în respectul vieții și demnității persoanei umane, fără discriminări în funcție de vârstă, sex, rasă, etnie, religie, naționalitate, condiție socială, ideologie politică sau orice alt motiv, în timp de pace, precum și în timp de război. Respectul datorat persoanei umane nu încetează nici după decesul acesteia.

În exercitarea profesiei sale, medicul acordă prioritate intereselor pacientului, care primează asupra oricăror alte interese.

În exercitarea profesiei sale, medicul este obligat să respecte drepturile fundamentale ale omului și principiile etice în domeniul biomedical. Este interzis medicului, în exercitarea profesiei sale, să impună pacientului opiniile sale personale de orice natură ar fi acestea.

Medicul nu trebuie să înceteze niciodată, în decursul vieții sale profesionale, să își însușească achizițiile științei medicale, în scopul îmbunătățirii cunoștințelor sale medicale. Medicul trebuie ca, în conformitate cu abilitățile și cunoștințele sale, să contribuie la informarea obiectivă a publicului și autorităților medicale în ceea ce privește problemele medicale.

Medicul care oferă informații medicale în mass-media trebuie să verifice modul în care afirmațiile sale sunt făcute publice și să ia atitudine în cazul denaturării acestora.

ART. 23 Despre independența profesională a medicului și responsabilitate

Medicul are independență profesională absolută, libertatea absolută a prescripțiilor și actelor medicale pe care le considera necesare, în limitele competenței sale, și este răspunzător pentru acestea.

În cazul limitării prin constrângeri administrative și/sau economice a independenței sale, medicul nu este răspunzător.

Medicul nu va garanta vindecarea afecțiunii pentru care pacientul i s-a adresat.

În activitatea medicală ce se desfășoară în echipă - secții de spital, proces de învățământ medical tip rezidentiat, răspunderea pentru actele medicale aparține șefului echipei, în limitele atribuțiilor administrative de coordonare, și medicului care efectuează direct actul medical, în limitele competenței sale profesionale și rolului care i-a fost atribuit de șeful echipei. În echipele interdisciplinare, șeful echipei se considera a fi medicul din specialitatea în care s-a stabilit diagnosticul major de internare, dacă nu există reglementări speciale care să prevadă altfel.

Delegarea totală sau parțială a obligațiilor proprii către alte persoane, în lipsa evaluării și controlului personal, constituie abatere deontologică.

Exprimarea consimțământului informat al pacientului pentru tratament nu înlătură responsabilitatea medicului pentru eventualele greșeli profesionale.

ART. 24 Secretul profesional este obligatoriu, cu excepția situațiilor expres prevăzute de lege

Fac obiectul secretului profesional tot ceea ce medicul, în timpul exercitării profesiei sale, a aflat direct sau indirect în legătură cu viața intimă a bolnavului, a familiei, a aparținătorilor, precum și probleme de diagnostic, prognostic, tratament, diverse circumstanțe în legătură cu boala.

Secretul profesional persistă și după terminarea tratamentului sau decesul pacientului.

Secretul profesional trebuie păstrat și fata de aparținători, dacă pacientul nu dorește altfel.

Secretul profesional trebuie păstrat fata de colegi, cadre sanitare și instituțiile medicale care nu sunt implicate în actul medical al pacientului în cauză. În comunicările științifice cazurile vor fi în așa fel prezentate încât identitatea bolnavului să nu poată fi recunoscută.

În cazul în care nu este contrar intereselor pacientului, medicul curant va permite accesul mass-media la pacient numai cu acceptul acestuia. Conducerea unității medicale, prin Directorul Medical este obligată să ia toate măsurile în așa fel încât accesul mass-media la pacient să se facă numai cu acceptul medicului curant și al pacientului. Acordarea de informații cu privire la un anumit caz se poate face numai cu acordul pacientului, al medicului curant și al conducerii unității medicale.

Evidențele medicale trebuie păstrate ca materiale secrete profesionale.

ART. 25 Reguli generale de comportament în activitatea medicală

Medicul nu poate trata un pacient fără a-1 examina medical în prealabil, personal. Numai în cazuri excepționale, de Urgență sau în cazuri de forță majoră (imbolnaviri pe nave maritime aflate în mers, pe avioane în zbor, locuri inaccesibile sau în timp util) se vor da indicații de tratament prin mijloace de telecomunicații.

Medicul poate executa o activitate medicală doar dacă are pregătire și practică suficientă pentru aceasta. Această prevedere nu se aplică în cazuri de Urgență vitală, care nu poate fi rezolvată altfel.

Medicul poate utiliza numai aparate de diagnostic sau tratament autorizate și pentru mânuirea cărora are pregătire ori suficientă practică. Dacă în urma examinării sau în cursul tratamentului medicul consideră că nu are suficiente cunoștințe ori experiența pentru a asigura o asistență corespunzătoare, va solicita un consult, prin orice mijloace, cu alți specialiști sau va îndruma bolnavul către aceștia.

În caz de pericol de moarte iminent, medicul va rămâne lângă pacient atât timp cât este nevoie de ajutorul lui profesional. Pacientul nevindecabil va fi tratat cu aceeași grijă și aceeași atenție ca și cel care are șanse de vindecare.

Medicul va informa pacientul asupra bolii acestuia, tratamentului necesar și a șanselor de însănătoșire. Medicul va evita să trezească prin comportamentul lui imaginea unei boli mai grave decât este ea în realitate.

Medicul va păstra o atitudine de strictă neutralitate și neamestec în problemele familiale ale bolnavului, exprimându-și părerea numai dacă este solicitat și numai dacă intervenția este motivată de interesul sănătății bolnavului.

Medicul nu trebuie să se implice în problemele legate de interesele materiale din familia bolnavului sau.

ART. 26 Obligatorietatea acordării asistentei medicale

Medicul care se găsește în prezența unui bolnav sau rănit în pericol are obligația să îi acorde asistență la nivelul posibilităților momentului și locului ori să se asigure că cel în cauză primește îngrijirile necesare.

În caz de calamități naturale sau accidente în masă, medicul este obligat să răspundă la chemare, chiar să își ofere de bunăvoie serviciile medicale imediat ce a luat cunoștința despre eveniment.

Medicul poate refuza acordarea de îngrijiri de sănătate din motive personale sau profesionale temeinice, îndrumând pacientul spre alte surse de îngrijire medicală, cu excepția situațiilor de Urgență.

Medicul este obligat să pună la dispoziție confratelui care preia pacientul toate informațiile medicale referitoare la caz.

ART. 27 Întreținerea și folosirea cunoștințelor profesionale

‘Educația medicală continuă - Medicii au datoria de a-si perfecționa continuu cunoștințele profesionale. În folosirea unor metode terapeutice noi trebuie sa primeze interesul pacientului, iar acestea nu pot fi utilizate decât după evaluarea raportului risc- beneficiu.

ART. 28 Integritatea si imaginea medicului

Medicul trebuie sa fie model de comportament etico-profesional, contribuind la creșterea nivelului sau profesional si moral, a autorității si prestigiului profesiunii medicale pentru a merita stima si încrederea pacienților si a colaboratorilor.

Medicul nu trebuie sa se folosească de un mandat electiv, o funcție administrativă sau de alte autorități pentru a-si crește clientela.

Medicul poate folosi numai titlul la care are dreptul, conform pregătirii sale profesionale.

Informările privind serviciile medicale sunt acceptate, cu condiția sa fie corecte, si se pot referi la:

- sediul profesional, orele de funcționare, conducerea instituției medicale;
- specialitatea si titlul medicului;
- metodele de diagnostic si tratament folosite. Aceste informații trebuie sa se refere numai la metode de diagnostic si tratament fundamentate științific si acceptate in lumea medicală. Nu trebuie sa contina informații eronate sau care ar putea induce pacienții in eroare;
- tarifele percepute.

Aceste informații nu trebuie sa inducă pacienților impresia ca neapelarea la serviciile medicului respectiv le poate pune in pericol starea de sanatate fizică sau psihică.

Medicul nu poate face reclama unor medicamente sau bunuri medicale de consum. Menționarea denumirii unor medicamente sau bunuri medicale in cuprinsul unor articole, cărți, făcută in scop științific, nu se considera reclama.

Medicul nu trebuie sa faca propaganda in mediile nemedicale sau chiar medicale unor procedee de diagnostic ori tratament insuficient probate, fara sa sublinieze si rezervele ce se impun.

Este contrară eticii înțelegerea dintre doi medici, între medic si farmacist sau între medic si un cadru auxiliar pentru obținerea de avantaje materiale.

Este interzisă medicului practician implicarea in distribuirea unor remedii, aparate sau produse medicamentoase autorizate ori neautorizate.

Este interzisă practicarea de către medic a unor activități care dezonorează profesia medicală. Orice medic trebuie sa se abțină, chiar in afara vieții profesionale, de la acte de natură sa ducă la desconsiderarea acestora.

Medicul nu poate fi obligat sa isi exercite profesia in condiții ce ar putea compromite calitatea îngrijirilor medicale si a actelor sale profesionale, cu excepția urgențelor medico-chirurgicale vitale.

Medicul nu poate propune sau aplica pacientului ca benefice ori lipsite de riscuri remedii sau procedee iluzorii ori insuficient probate. Orice practică nestiințifică este interzisă.

Este interzisă acordarea de facilități, colaborarea sau sprijinirea oricărei persoane care practică ilegal medicina. Medicul are obligația de a sesiza existența unor astfel de situații colegiului teritorial al medicilor.

ART. 29 Onorarii si atragerea bolnavilor

Este interzisă emiterea oricărui document medical care ar aduce pacientului un avantaj material nejustificat sau ilicit.

Este interzisă medicului practicarea concurenței neloiale, inclusiv prin practicarea unor tarife minimale, vădit disproportionale față de costul real al serviciului medical, in scopul atragerii pacienților.

Este admis serviciul gratuit in scopuri filantropice, cu informarea colegiului teritorial al medicilor cel mai târziu la 3 zile după acordarea asistentei medicale.

ART. 30 Indatoriri fata de bolnavi

Respectarea drepturilor persoanei

Medicul trebuie sa respecte dreptul persoanei in privința opțiunii libere asupra medicului sau curant si chiar sa faciliteze aceasta posibilitate.

Un medic care este solicitat sau are obligația sa examineze o persoană privată de libertate ori sa dea îngrijiri in mediu carceral nu poate nici direct, nici indirect, fie si numai prin simpla

prezenta, sa cautioneze sau sa favorizeze atingerea integrității fizice ori psihice a vreunui detinut, inclusiv a demnității acestuia. Daca medicul constata ca persoana privata de libertate a suportat maltratări, are obligația sa informeze autoritatea judiciara.

Relația cu pacientul

Exercitarea profesiei medicale nu trebuie făcută impersonal, ci incercand stabilirea unei relații umane cu pacientul, pentru ca, la nevoie, compasiunea din partea medicului sa nu para un act formal.

Este interzis ca medicul curant sa intretina relații sexuale cu pacienții sai sau sa-i supună pe aceștia unor acte degradante pentru ființa umana.

Medicul trebuie sa dea dovada de diligența maxima in stabilirea diagnosticului, tratamentului adecvat si in evitarea complicațiilor previzibile la pacientul aflat in îngrijirea sa.

Prescripțiile medicale trebuie formulate cat mai clar, medicul asigurandu-se ca a fost inteles complet de către bolnav si anturajul acestuia, mergând pana la incercarea de a supraveghea executarea tratamentului.

Din momentul in care a răspuns unei solicitări, medicul este automat angajat moral sa asigure bolnavului in cauza îngrijiri conștiincioase si devotate, inclusiv prin trimiterea pacientului la o unitate medicala sau la un specialist cu competente superioare.

Medicul curant are obligația de a face toate demersurile medicale pentru a facilita pacientului sau obținerea drepturilor sale ce decurg din starea de boala, în caz de război, cataclisme, epidemii si atentate, medicul nu are dreptul sa isi abandoneze bolnavii, cu excepția unui ordin formal al unei autoritati competente in conformitate cu legea.

Consimțământul

Pentru orice intervenție medicala diagnostica sau terapeutica este necesar consimțământul informat al pacientului.

Consimțământul pacientului va fi exprimat in condițiile legii. Consimțământul va fi dat după informarea pacientului asupra diagnosticului, prognosticului, alternativelor terapeutice, cu riscurile si beneficiile acestora.

In situația pacienților minori, incompetenți sau care nu isi pot exprima voința, consimțământul va aparține reprezentanților legali. Daca medicul curant apreciaza ca decizia reprezentantului legal nu este in interesul pacientului, se constituie o comisie de arbitraj de specialitate pentru a evalua cazul si a lua decizia.

In situații de Urgență, când este pusa in pericol viata pacientului, iar acesta nu isi poate exprima voința si rudele sau reprezentanții legali nu pot fi contactați, consimțământul este implicit, iar medicul va face tot ceea ce este posibil pentru salvarea pacientului, urmând ca informarea acestuia sa se faca ulterior.

Prognosticul grav va fi impartasit pacientului cu prudenta si tact, tinandu-se cont de starea psihica a acestuia. Prognosticul va fi dezvăluit si familiei doar daca pacientul consimte la aceasta. In cazul in care se considera ca dezvăluirea prognosticului va dauna pacientului sau atunci când acesta nu dorește sa afle, prognosticul poate fi dezvăluit familiei.

ART. 31 Probleme ale îngrijirii minorilor

Medicul trebuie sa fie aparatorul intereselor medicale ale copilului bolnav atunci când apreciaza ca starea de sanatate a copilului nu este bine inteleasa sau nu este suficient de bine protejata de anturaj. Daca medicul apreciaza ca un minor este victima unei agresiuni sau privațiuni, are obligația de a-l proteja uzând de prudenta si anuntand autoritatile competente.

ART. 32 Eliberarea de documente medicale

Este interzisa eliberarea pentru bolnav a unor certificate de complezența sau a unor rapoarte tendențioase. Orice act medical va oglindi realitatea obiectiva.

Medicul poate emite certificate, atestate si documente permise de lege, pe baza propriilor sale constatări si a examenelor necesare in acest scop.

Este interzis ca informațiile medicale sa fie prezentate deformat sau ascunse.

Documentele medicale vor respecta forma prevăzută de lege. Documentele medicale nu trebuie sa conțină mai multe date decât este necesar scopului pentru care acestea sunt intocmite si eliberate.

Persoana la care se refera documentul medical emis are dreptul de a fi informata cu privire la conținutul acestuia.

ART. 33 Indatoriri fata de comunitate

Medicul chemat într-o familie ori colectivitate trebuie să se îngrijească de respectarea regulilor de igienă și de profilaxie. El va semnala bolnavului și anturajului responsabilitatea ce revine acestora față de ei înșiși, dar și față de comunitate și colectivitate.

Medicul are obligația morală de a aduce la cunoștința organelor competente orice situație de care află și care reprezintă un pericol pentru sănătate publică.

ART. 34 Relațiile medicului cu colegii și colaboratorii. Confraternitatea

Medicul va trebui să își trateze confrății așa cum ar dori el însuși să fie tratat de ei. În baza spiritului de corp profesional, medicii își datorează asistența morală.

Schimbul de informații între medici privind pacienții trebuie să se facă obiectiv și în timp util, în așa fel încât asistența medicală a pacienților să fie optimă.

Dacă un medic are neînțelegeri cu un confrate, trebuie să prevaleze concilierea potrivit Statutului Colegiului Medicilor din România. Este interzisă răspandirea de comentarii ce ar putea să prejudicieze reputația profesională a unui confrate. Medicii trebuie să ia apărarea unui confrate atacat pe nedrept.

Constituie încălcarea a regulilor etice blamarea și defăimarea colegilor (critica pregătirii sau activității lor medicale) în fața bolnavilor, aparținătorilor, a personalului sanitar etc., precum și orice expresie sau act capabil să zdruncine încrederea în medicul curant și autoritatea acestuia.

Atunci când un medic ia cunoștința despre greșeli etice sau profesionale care aduc atingere imaginii profesiei, comise de către un coleg, trebuie să ia atitudine cu tact, încercând să discute problema cu confratele în cauză. Dacă aceasta nu da rezultate, medicul are obligația să discute cazul în cadrul Colegiului Medicilor din România, înainte de a se adresa altor autorități competente.

ART. 35 Consultul medical

Ori de câte ori medicul considera necesar să ceară parerea unui coleg pentru elucidarea diagnosticului, formularea planului terapeutic sau a indicației unei intervenții, acesta va propune, de acord cu bolnavul sau aparținătorii lui și ținând cont de preferințele acestuia, un consult cu alți confrăți.

Consultul este organizat de medicul curant și este recomandabil ca medicii chemați pentru consult să examineze bolnavul în prezența medicului curant. Apoi medicii se retrag pentru a discuta cazul.

După ce au căzut de acord, medicul curant comunică bolnavului sau aparținătorului rezultatul consultului. Dacă există divergente de păreri, se va proceda, după caz, la completarea examinărilor, internarea în spital, lărgirea consultului prin invitarea altor specialiști etc.

În consultul medical se va păstra o atmosferă de stimă și respect reciproc, nu se va manifesta superioritate față de medicul curant. Discuția cazului și observațiile critice nu se vor face în fața bolnavului sau a altor persoane străine, chiar dacă este vorba de medici subordonați.

Un medic care a fost chemat pentru un consult nu trebuie să revada ulterior pacientul din proprie inițiativă și fără aprobarea medicului curant. În cazul colaborării mai multor medici pentru examinarea sau tratamentul aceluiași pacient, fiecare practician își asumă responsabilitatea personală. Este interzis transferul de sarcini și responsabilități privind indicațiile de investigații, prescrierea de medicamente sau concedii medicale către alți medici care nu au participat la consultul medical.

Dacă în urma unui consult avizul celor chemați diferă fundamental de cel al medicului curant, pacientul trebuie informat. Medicul curant este liber să se retragă dacă parerea medicilor chemați la consult prevalează în opinia pacientului sau a anturajului acestuia. Pacientul aflat în tratamentul unui coleg poate fi asistat de orice confrate pentru probleme incidente urgente, cu informarea prealabilă sau ulterioară a medicului. Dacă propunerea pentru un consult medical vine din partea pacientului sau a anturajului acestuia, medicul are obligația organizării modalității de consult. În cazul în care medicul curant nu este de acord, se poate retrage fără explicații. În urma consultului se va redacta un document semnat de participanți. Dacă documentul nu este redactat, se considera ca participanții la consult susțin punctul de vedere al medicului curant.

ART. 36 Raporturi cu alți profesioniști din domeniul medical

Medicii vor avea raporturi bune, în interesul pacienților, cu ceilalți profesioniști din domeniul medical.

ART. 37 Reguli privind cercetarea medicală/studii clinice pe subiecți umani

Cercetarea medicală/studiul clinic pe subiecți umani se face cu respectarea prevederilor

convențiilor și declarațiilor internaționale la care România este parte semnatara și a dispozițiilor legale naționale emise în vederea reglementării acestora.

Medicul implicat în cercetarea biomedicală are datoria de a promova și proteja viața, sănătatea, intimitatea și demnitatea subiecților umani care participă la cercetare/studiu. În desfășurarea cercetării medicale/studiului clinic pe subiecți umani trebuie acordată o protecție deosebită populațiilor vulnerabile, cum ar fi:

- persoane dezavantajate din punct de vedere economic și medical;
- persoane care nu își pot da consimțământul pentru participarea într-o cercetare medicală/studiu clinic (minori, persoane incompetente, persoane care datorită stării lor nu își pot exprima voința);
- persoane care sunt susceptibile a-și da consimțământul sub presiune (de exemplu, persoane în detenție, militari);
- persoane care nu beneficiază personal din cercetare/studiu;
- persoane pentru care cercetarea medicală/studiul clinic este combinată cu îngrijirea medicală.

În cercetarea/studiul pe subiecți umani, binele individului primează asupra binelui societății în general și al științei. Cercetarea medicală/studiul clinic în scopul progresului medical trebuie să se facă doar în ultima instanță pe subiecți umani. Aceasta trebuie să se efectueze în conformitate cu datele științifice existente, cu alte surse relevante de informare și cu datele obținute din experimentarea pe animale, atunci când aceasta este posibilă. Principalul scop al cercetării medicale/studiului clinic pe subiecți umani este de a îmbunătăți metodele profilactice, diagnostice și de tratament, înțelegerea etiologiei și a patogenezei unei afecțiuni.

Nu se poate întreprinde nici o cercetare pe o persoană, decât dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

- nu există nici o metodă alternativă la cercetarea pe ființe umane, de eficacitate comparabilă;
- riscurile la care se poate expune persoana nu sunt disproporționate în comparație cu beneficiile potențiale ale cercetării;
- proiectul de cercetare a fost aprobat de instituțiile competente după ce a făcut obiectul unei examinări independente asupra pertinentei sale științifice, inclusiv al unei evaluări a importanței obiectivului cercetării, precum și al unei examinări pluridisciplinare a acceptabilității sale pe plan etic;
- persoana pe care se fac cercetări este informată asupra drepturilor sale și asupra garanțiilor pentru protecția sa;
- există consimțământul participanților.

Protocolul cercetării trebuie să fie evaluat de o comisie de etică internă instituției medicale, comisie de specialitate ce funcționează ca un organism **independent** constituit din membrii cu profesie în domeniul **medical/științific** și membrii cu profesie în **afara domeniului medical/științific**, a căror responsabilitate este să asigure **protecția drepturilor, siguranța și starea de bine** a subiecților umani incluși în studiul clinic; comisia va avea în componență persoane independente față de cercetători sau sponsori și va funcționa pe baza unei proceduri interne proprii. Comisia de etică ce efectuează evaluarea proiectului trebuie să fie informată cu privire la desfășurarea cercetării/studiului și are dreptul de a monitoriza cercetările/studiile în derulare. Cercetarea medicală/studiul clinic pe subiecți umani trebuie să fie efectuată numai de către persoane calificate în acest sens. Aceasta persoană are responsabilitatea privind subiecții implicați în cercetare/studiu, chiar dacă aceștia și-au exprimat consimțământul informat pentru participare.

Experimentul clinic (cercetarea fără scop terapeutic) este admisibil din punct de vedere etic dacă nu comportă nici un risc serios previzibil. Cercetătorii care conduc experimentul clinic sunt obligați să îl întrerupă dacă apare pericolul vătămării sănătății subiectului sau când acesta cere sistarea experimentului. Cercetarea medicală pe subiecți umani se poate derula doar dacă potențialele beneficii sunt superioare riscurilor.

Impunerea cu forță sau prin inducerea în eroare a experimentului pe om constituie o gravă încălcare a principiilor eticii medicale. Participarea subiecților umani în cercetare se poate face numai voluntar și numai după ce aceștia au fost informați adecvat cu privire la: scopurile, metodele cercetării, riscurile și beneficiile anticipate. De asemenea, subiecții trebuie informați că se pot

retrage oricând din cercetare, fara ca acest lucru sa ii prejudicieze in vreun fel.

Consimțământul informat al participanților trebuie luat cu respectarea prevederilor legale. Refuzul unui pacient de a participa într-o cercetare/studiu nu trebuie sa influențeze calitatea relației medic-pacient. În cazul minorilor, consimțământul va fi obținut de la apartinatori sau de la reprezentantul legal, fiind necesar si acceptul minorului de a participa in cercetare/studiu. Este necesar un maximum de prudenta in a utiliza minorii in experimentele medicale si numai daca riscurile sunt minime.

In cazul persoanelor incompetente sau incapabile de a-si exprima voința, consimțământul va fi obținut de la apartinatori sau de la reprezentanții legali.

Includerea in cercetarea medicala/studiul clinic a subiecților incompetenți sau care nu isi pot exprima voința se va face numai atunci când cercetarea nu poate fi efectuata folosindu- se persoane competente (condiția fizica sau psihica ce impiedica obținerea consimțământului informat este o caracteristica necesara a populației incluse in studiu) si numai daca riscurile sunt minore. Medicul trebuie sa ia toate masurile necesare pentru protejarea intimității subiecților participanți in cercetare, pentru pastrarea confidențialității informațiilor despre subiecți, si trebuie sa minimalizeze pe cat posibil impactul cercetării asupra integrității fizice, mentale si a personalității acestora.

Cercetarile/studiile efectuate in scop terapeutic constituie aplicarea pentru prima data la om a unor procedee medicale sau chirurgicale, prescripții terapeutice si se vor face exclusiv in scop curativ. In asemenea cercetări trebuie sa existe o proportionalitate justa, in favoarea bolnavului, intre riscurile procedeeului nou si gravitatea cazului; pericolele posibile ale procedeeului nou sa nu intreaca in gravitate evoluția probabila a bolii de baza sau a tratamentelor cunoscute si aplicate pana in prezent.

Folosirea unui placebo in cercetări medicale combinate cu ingrijirea pacienților este admisa numai atunci când nu exista metode profilactice, diagnostice sau terapeutice demonstrate pentru subiecții participanți ori atunci când pacienții care primesc placebo nu sunt expuși unor riscuri suplimentare.

Participanții într-o cercetare medicala/studiu clinic trebuie sa aiba acces la beneficiile rezultate din aceasta, după incheierea cercetării/studiului.

Publicarea rezultatelor unei cercetări medicale/studiu clinic pe subiecți umani se va face cu respectarea acurateței datelor si numai in condițiile in care sunt respectate normele etice naționale si internaționale care guvernează cercetarea medicala/studiul clinic pe subiecți umani. Se interzice provocarea de imbolnaviri artificiale unor oameni sanatosi, din rațiuni experimentale.

În toate cazurile de cercetări/studii clinice, pentru verificarea pe om a eficacității unor metode de diagnostic sau de tratament se va respecta riguros condiția consimțământului voluntar al subiectului.

Experimentarea umana trebuie sa respecte un număr de reguli:

- sa fie precedată de o serioasa experimentare pe animal;
- subiectul sa accepte voluntar, sa fie major, in stare de libertate si perfect informat despre riscuri;
- in cazul unor maladii incurabile, la subiecți in stadiul terminal, remediul nu trebuie sa provoace suferințe suplimentare si sa existe sanse rezonabile de a fi util;
- nu pot fi experimentate remedii care ar altera psihicul sau conștiința morala.

Se interzice orice activitate terapeutica sau experimentală pe om din simple rațiuni de orgoliu profesional ori științific, de al cărei rezultat nu poate beneficia majoritatea indivizilor sau care lezeaza principiile culturale ori morale ale comunității.

Experimentele privind donarea ființei umane sunt interzise.

ART. 38 Exercițiul medicinei de expertiza judidara

Subiectul va fi informat in prealabil despre sensul examinării, de către expertul care nu a avut niciodată nici o relație de un gen oarecare cu cel expertizat, ceea ce i-ar putea influenta raționamentele, altfel expertul are obligația de a se recuza, informând forurile competente cu privire la motivele recuzării.

Expertizatul il poate recuza pe expert, acesta trebuind sa se supună dorinței expertizatului. Raportul final nu va conține decât elemente de răspuns la chestiunile puse in decizia de numire a expertului. În rest, expertul este supus secretului profesional.

ART. 39 Atentarea la viața și integritatea fizică a bolnavului. Eutanasia

Medicul trebuie să încerce reducerea suferinței bolnavului incurabil, asigurând demnitatea muribundului.

Se interzice cu desăvârșire eutanasia, adică utilizarea unor substanțe sau mijloace în scopul de a provoca decesul unui bolnav, indiferent de gravitatea și prognosticul bolii, chiar dacă a fost cerut insistent de un bolnav perfect conștient.

Medicul nu va asista sau indemnă la sinucideri ori autovătămări prin sfaturi, recomandări, împrumutarea de instrumente, oferirea de mijloace. Medicul va refuza orice explicație sau ajutor în acest sens.

Nici o mutilare nu poate fi practică fără o justificare medicală evidentă, serios documentată și fără consimțământul informat al pacientului, cu excepția situațiilor de Urgență cu risc vital.

Prin actele sale profesionale, de investigare sau terapeutice, medicul nu trebuie să supună pacientul nici unui risc nejustificat, chiar dacă există cererea expresă a acestuia din urmă. Întreruperea de sarcină poate fi practică în cazurile și în condițiile prevăzute de lege. Orice medic este liber să refuze fără explicații cererea de întrerupere voluntară a sarcinii.

CAPITOLUL V - ETICA ȘI DEONTOLOGIA MEDICILOR DENTIȘTI

ART. 40 Domeniul de aplicare și principii generale

Codul etic și deontologic al medicului dentist cuprinde normele de conduită morală și profesională obligatorii, în legătură cu exercitarea drepturilor și îndatoririlor medicului ca profesionist, față de pacienți și față de ceilalți medici dentiști, bazat pe următoarele principii generale:

- de a promova o relație de încredere între medicul dentist și pacient;
- de a promova un comportament profesional-deontologic între membrii echipei medicale;
- de a defini abaterile de la disciplină de corp profesional;
- de a apăra reputația corpului medicilor dentiști și libera practică a profesiei de medic dentist;
- de a garanta secretul profesional.

Prevederile prezentului cod sunt obligatorii pentru toți medicii dentiști angajați în instituția medicală.

ART. 41 Despre independența profesională a medicului dentist și responsabilitate

Medicul dentist are obligația de a apăra drepturile fundamentale ale profesiei și prestigiul acesteia.

Medicul dentist are libertatea alegerii investigațiilor, manoperelor de diagnostic și tratament și a prescripțiilor medicale pe care urmează să le aplice pacientului.

Medicul dentist trebuie să își perfecționeze cunoștințele profesionale prin forme de educație medicală continuă pe tot parcursul activității sale profesionale.

Medicul dentist nu trebuie să accepte exercitarea profesiei în condiții susceptibile de a compromite calitatea actului medical și securitatea pacientului.

Medicul dentist nu trebuie să efectueze tratamente și/sau să formuleze prescripții medicale în domenii care depășesc competența sa profesională. Medicul dentist are datoria de a-și trata pacienții după normele profesionale medico-dentare recunoscute de Colegiul Medicilor Dentiști din România și incluse în ghidurile de practică medicală sau în tratatele de specialitate recunoscute de societățile științifice de profil.

Pentru investigațiile paraclinice și planul de tratament, medicul este obligat să ceară consimțământul informat al pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia.

ART. 42 Relația dintre medicul dentist și pacient

Medicul dentist tratează fără discriminare pacienții și are o atitudine corectă față de aceștia.

Cu excepția cazurilor de Urgență, medicul dentist are dreptul de a refuza un pacient din motive profesionale sau personale.

Se consideră Urgență medico-dentară situația în care pacientul are nevoie de îngrijiri medicale imediate pentru controlul durerii, infecției sau sangerării.

Este indicat ca medicul dentist să prezinte pacientului în prealabil un deviz estimativ, în cazul în care serviciile medicale oferite nu sunt acoperite de asigurarea de sănătate a pacientului.

În situația în care este imposibil să obțină consimțământul pacientului sau al

reprezentantului legal al acestuia, medicul dentist poate sa acorde numai ingrijirile medico-dentare de Urgență.

Medicul dentist va respecta secretul profesional.

Mass-media nu are dreptul sa intre in cabinetul de medicina dentara decât cu acordul conducerii instituției medicale, prin Directorul Medical si al medicului.

Medicul dentist care participa la cercetări biomedicale trebuie sa vegheze ca studiul sa nu lezeze increderea pacientului si sa nu afecteze continuitatea tratamentului.

Medicul dentist trebuie sa intocmeasca pentru fiecare pacient documente de evidenta primara.

Documentele trebuie păstrate in arhiva timp de 5 ani. O copie a acestor documente se poate elibera conform prevederilor legale in vigoare.

Medicul dentist nu trebuie sa expună pacientul unui risc nejustificat in investigațiile sau actele terapeutice efectuate.

ART. 43 Relațiile dintre medici

In relațiile intercolegiale medicul dentist trebuie sa isi trateze confrății asa cum ar dori el insusi sa fie tratat de ceilalți.

Medicii dentiști trebuie sa mențină intre ei relații colegiale. Ei au datoria de a lua apararea unui coleg acuzat pe nedrept.

In cazul unor divergente aparute intre colegi, medicii dentiști vor face eforturi pentru reconciliere. Daca problemele nu se rezolva, se vor adresa conducerii colegiului din care fac parte pentru rezolvarea acestora, in conformitate cu dispozițiile legale in vigoare.

Medicii dentiști care consulta impreuna un pacient au datoria de a evita in timpul sau ca urmare a unei consultații sa discute in contradictoriu ori sa se denigreze reciproc in fata pacientului sau a familiei acestuia.

Medicul dentist nu are dreptul sa se pronunțe cu privire la tratamentele altui coleg, decât daca sanatatea pacientului este pusa in pericol.

Când mai mulți medici dentiști colaborează la examinarea sau tratamentul unui pacient, aceștia trebuie sa se informeze reciproc.

Fiecare medic dentist isi asuma responsabilitatea manoperelor medicale efectuate.

Medicul dentist trebuie sa isi incurajeze si sa isi susțină colegii mai tineri.

Medicii dentiști, in cursul raporturilor lor profesionale cu colegi de alte specialități, trebuie sa respecte independenta profesionala a acestora.

ART. 44 Reclama si publicitatea

Reputația medicului dentist trebuie sa se sprijine doar pe competenta si demnitate, fara contribuția reclamei de orice fel.

Profesia de medic dentist nu trebuie practicata ca o activitate comerciala.

Sunt interzise editarea si distribuirea de broșuri publicitare in legătură cu activitatea profesionala.

Sunt interzise reclama comerciala si publicitatea personala, inclusiv in interesul unor terti.

Medicii dentiști nu pot face reclama si nu pot susține reclama de orice fel, inclusiv in interesul unor terti, pentru medicamente sau bunuri medicale de consum, cu excepția situațiilor in care acestea sunt menționate in cuprinsul unor articole sau studii de specialitate.

Medicul dentist poate sa participe la programe/actiuni cu caracter de educație pentru sanatate, inițiate de Ministerul Sanatatii si Colegiul Medicilor Dentiști din Romania sau alte organisme autorizate in acest sens, utilizând pentru aceasta numai date confirmate științific.

Colaborarea cu presa scrisa si audiovizuala trebuie făcută doar in scopul informării publicului in legătură cu problemele medicinei dentare. Prioritate se acorda subiectelor de interes public si nu persoanei medicului dentist.

Medicii dentiști pot furniza informații profesionale prin internet, situație in care trebuie sa dea dovada de sinceritate, corectitudine si demnitate.

CAPITOLUL VI - ETICA ȘI DEONTOLOGIA FARMACISTULUI

ART. 45 Principii generale

Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de farmacist sunt următoarele:

- exercitarea profesiei se face exclusiv în respect față de viața și de persoana umană;
- în orice situație primează interesul pacientului și sănătatea publică;
- respectarea în orice situație a drepturilor pacientului;
- colaborarea ori de câte ori este cazul cu toți factorii implicați în asigurarea stării de sănătate a pacientului;
- adoptarea unui rol activ față de informarea și educația sanitară a publicului, precum și față de combaterea toxicomaniei, polipragmaziei, dopajului, automedicației și a altor flageluri;
- acordarea serviciilor farmaceutice se face la cele mai înalte standarde de calitate posibile pe baza unui nivel înalt de competență științifică, aptitudini practice și performanțe profesionale, în concordanță cu progresele științelor și practicii farmaceutice;
- în exercitarea profesiei farmaciștii trebuie să dovedească loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, să își acorde colegial ajutor și asistență pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- farmaciștii trebuie să se comporte cu cinste și demnitate profesională și să nu prejudicieze în niciun fel profesia de farmacist sau să submineze încrederea publică în aceasta.
- în situațiile în care în rezolvarea unei probleme alegerea soluției nu este prevăzută în normele legale, farmacistul trebuie să ia o decizie concordantă cu etica profesiei și să își asume responsabilitatea.

Pentru respectarea principiilor de mai sus farmacistul este obligat să își păstreze libertatea și independența profesională conform jurământului profesiei. Colegiul Farmaciștilor din România garantează menținerea standardelor profesionale la cel mai înalt nivel posibil, în scopul ocrotirii sănătății publice, prin supravegherea respectării de către farmaciști a îndatoririlor profesionale și a eticii profesionale, precum și prin apărarea independenței, onoarei și demnității profesionale.

ART. 46 Responsabilitatea personală și independența farmaciștilor

În vederea îndeplinirii atribuțiilor, farmacistul, în timpul exercitării actului profesional, este obligat să respecte următoarele reguli:

1. să își exercite profesia în conformitate cu procedurile standard de operare scrise, prevăzute de regulile de bună practică din domeniul său de activitate;
2. să își îndeplinească îndatoririle profesionale cu competență, în termenele stabilite;
3. să profeseze doar în acele posturi în care i se permite să își respecte îndatoririle esențiale ca farmacist, libertatea de decizie și independența profesională;
4. să accepte acele posturi pentru care are competența și disponibilitatea necesare pentru a îndeplini
5. cu succes îndatoririle profesionale. În acest sens trebuie să se informeze asupra specificului activității, accesului la mijloacele necesare pentru exercitarea profesiunii la standardele necesare;
6. să își îndeplinească personal atribuțiile și la nevoie să delege o persoană competentă autorizată pentru îndeplinirea anumitor activități profesionale, asumându-și răspunderea;
7. să informeze imediat o persoană responsabilă în cazul în care nu își poate îndeplini îndatoririle profesionale, pentru a se putea lua la timp măsuri de remediere;
8. să raporteze medicului prescriptor sau autorităților competente orice efect nedorit sau advers al medicamentelor, în scopul optimizării tratamentelor;
9. să se abțină să critice sau să condamne convingerile personale ori religioase ale pacientului care apelează la serviciile sale;
10. să acorde servicii în mod egal pentru toți pacienții, fără discriminare, în ordinea solicitării acestora, cu excepția situațiilor de urgență;
11. să se asigure că serviciile sale au fost percepute și înțelese corect de pacient, încurajându-l să participe activ la reușita tratamentului;
12. să nu refuze nejustificat acordarea serviciilor care îi intră în atribuții, conform legii.

Farmacistul poate refuza acordarea unor servicii către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătății pacientului.

Înainte de a-și asuma o funcție de conducere, farmacistul trebuie să se autoevalueze și să se asigure că este capabil să îndeplinească toate responsabilitățile acestei funcții.

ART. 47 În exercitarea funcției, farmacistul-șef are următoarele obligații:

- trebuie să se informeze asupra tuturor aspectelor și cerințelor legate de funcția pe care o îndeplinește;

- trebuie să se asigure că toți membrii personalului aflat în subordinea sa sunt informați asupra atribuțiilor profesionale pe care trebuie să le îndeplinească;
- trebuie să transmită instrucțiunile clar pentru a împiedica orice risc de eroare; în măsura posibilităților, el va transmite în scris proceduri standard de operare;
- se asigură că membrii personalului aflat în subordinea sa își îndeplinesc atribuțiile în conformitate cu prevederile legale, dar și cu competența și aptitudinile personale;
- trebuie să respecte independența profesională a farmaciștilor din subordine;
- se asigură că echipamentele, localul și utilitățile de la locul de muncă sunt menținute la standardele acceptate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților profesionale;
- se asigură că toate activitățile profesionale desfășurate sub controlul său, precum și cele exercitate de el personal sunt supuse asigurării de răspundere profesională;
- se asigură că toate măsurile privind păstrarea confidențialității sunt efective;
- are datoria să notifice colegiului pe raza căruia își desfășoară activitatea orice schimbare de interes profesional privind membrii personalului din subordinea sa ori funcția sa;
- trebuie să accepte, în măsura posibilităților, elevi și studenți pentru îndeplinirea stagiului de practică în unitatea pe care o conduce.

ART. 48 Competența profesională

Farmacistul trebuie să își asigure și să își mențină la un înalt nivel pregătirea profesională, prin actualizarea permanentă a cunoștințelor în aria sa profesională, în scopul îndeplinirii atribuțiilor cu competența necesară.

În vederea actualizării permanente a cunoștințelor profesionale, farmacistul este obligat:

- să își planifice și să participe la formele de pregătire profesională organizate sau acreditate de Colegiul Farmaciștilor din România;
- să evalueze și să aplice în practica curentă cunoștințele actualizate permanent;
- să ateste cu documente doveditoare pregătirea sa, prin formele programelor de dezvoltare profesională acceptate, atunci când acest lucru îi este solicitat de comisiile de specialitate ale colegiului teritorial la care este înregistrat.

ART. 49 Confidențialitatea

Farmacistul are datoria de a respecta și proteja informația profesională.

Farmacistul trebuie să respecte și să protejeze confidențialitatea informațiilor referitoare la pacienți, obținute în cursul activităților profesionale.

Informațiile pot fi dezvăluite în următoarele cazuri:

- când pacientul și-a dat consimțământul scris;
- când tutorele pacientului a consimțit în scris, dacă vârsta pacientului sau starea sa de sănătate nu permite aceasta;
- când este necesar pentru a preveni afectări majore sau punerea în pericol a sănătății pacientului, a unei terțe persoane sau a publicului în general;
- stabilirea vinovăției în cazul săvârșirii unor infracțiuni, la solicitarea instanței de judecată;
- în alte situații prevăzute de lege.

Farmacistul nu trebuie să dezvăluie, decât cu acordul scris al medicului prescriptor, nicio informație referitoare la practica prescrierii acestuia.

Farmacistul trebuie să protejeze informația profesională internă, respectând următoarele reguli:

- să nu permită accesul terților la informații privind activitatea unității în care își desfășoară activitatea, decât cu acordul scris al angajatorului sau în alte situații prevăzute de lege;
- să respecte cerințele legale de protecție a informațiilor privind acumularea și utilizarea acestora;
- să asigure protecția informațiilor la operațiunile de stocare, transmitere, primire ori distrugere.

ART. 50 Relațiile de colaborare ale farmacistului

În exercitarea profesiei, farmacistul are datoria ca în interesul bolnavului și al pacientului în general să colaboreze cu toți confracții săi. În acest sens:

- toți farmaciștii își acordă ajutor reciproc și consultanță pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- farmaciștii își rezolvă singuri litigiile, cu respectarea spiritului de colegialitate; dacă nu

reuşesc, fac apel la comisia de litigii a colegiului;

- farmacistul trebuie să îşi trateze toţi colaboratorii cu respect, bunăvoinţă şi colegialitate;
- farmacistul trebuie să dovedească în orice împrejurare solidaritate faţă de colegii săi şi loialitate faţă de corpul profesional şi profesia de farmacist.
- în interesul pacientului şi al publicului în general, farmacistul trebuie să colaboreze cu medicul şi cu alţi membri ai echipei de sănătate. în acest sens:
- farmacistul colaborează activ cu medicul prescriptor pentru a realiza efectuarea tratamentului pacientului la timp, în parametrii optimi şi în interesul acestuia;
- în colaborarea sa cu medicul, farmacistul se va abţine de la orice înţelegere în scop material sau de altă natură care ar avea drept rezultat încălcarea dreptului pacientului;
- farmacistul trebuie să se abţină de la orice fapt care ar putea aduce prejudicii demnităţii şi imaginii medicului sau altor membri ai profesiunilor sanitare, pentru a nu crea neîncredere pacientului.

ART. 51 Concurenţa neloială

Farmacistul nu trebuie să utilizeze mijloacele concurenţei neloiale în vederea obţinerii unor avantaje materiale sau de altă natură.

Se consideră a fi practici neloiale, fără a fi limitative, următoarele activităţi:

- atragerea pacienţilor prin oferirea de avantaje materiale sau reclamă mincinoasă;
- folosirea de funcţia deţinută sau de mandatul încredinţat în cadrul organelor de conducere pentru atragerea de pacienţi.

Este sancţionabilă denunţarea nejustificată şi în scop concurenţial a colegilor.

ART. 52 Publicitatea

Orice informaţie furnizată publicului de către farmacist în legătură cu serviciile de sănătate oferite trebuie să fie corectă, decentă, legală şi onestă.

Orice informaţie şi material promoţional cu privire la serviciile profesionale trebuie să fie în concordanţă cu rolul farmacistului în promovarea sănătăţii şi să permită pacientului să decidă independent asupra solicitării serviciului respectiv.

În scopul promovării unor servicii proprii, farmaciştii trebuie să se abţină de la a defăima serviciile profesionale ale altor confracţi.

Farmacistul trebuie să se abţină de la orice procedee sau mijloace contrare demnităţii profesionale, care ar prejudicia dreptul pacientului de a-şi alege singur farmacistul. Pe tot timpul exercitării profesiei, farmacistul trebuie să se asigure că acţiunile de promovare a medicamentelor, în care este implicat sau care au loc în unităţile în care el lucrează, sunt în conformitate cu prevederile legale privind publicitatea medicamentelor. Farmacistul se va asigura că promovarea medicamentelor nu implică obligarea pacientului de a cumpăra sau de a primi medicamente nedorite sau în exces, în locul celor dorite sau împreună cu acestea.

ART. 53 Servicii farmaceutice de urgenţă

Pentru asigurarea continuităţii asistenţei cu medicamente a populaţiei, farmaciştii trebuie să furnizeze, în condiţiile legii, servicii farmaceutice de urgenţă.

Furnizarea serviciilor farmaceutice de urgenţă se va face cu respectarea următoarelor principii:

1. farmacistul va utiliza toate cunoştinţele sale profesionale pentru a veni în sprijinul pacientului;
2. pentru a realiza un serviciu de calitate, farmacistul va solicita pacientului sau aparţinătorului acestuia toate informaţiile legate de urgenţa cererii sale, respectiv medicaţia curentă, existenţa altor afecţiuni sau alergii, precum şi alte aspecte care pot influenţa decizia farmacistului;
3. decizia farmacistului va fi luată avându-se în vedere şi afecţiunea pentru care se solicită medicamentul, grupa terapeutică din care face parte medicamentul, efectele adverse şi contraindicaţiile;
4. în funcţie de gravitatea situaţiei prezentate, farmacistul va încerca să ia legătura cu medicul currant al pacientului sau cu un alt medic;
5. dozele eliberate pot fi pentru maximum 24 de ore, în zilele lucrătoare, şi pentru maximum 72 de ore, pentru sfârşitul de săptămână şi sărbătorile legale;
6. orice intervenţie de acest tip va fi însoţită de recomandarea farmacistului ca pacientul să se adreseze imediat medicului;

7. în cazul copiilor, eliberarea unui medicament va fi însoțită de recomandarea către părinți de a consulta în cel mai scurt timp medicul de familie sau de a apela la serviciul de urgență;
8. medicamentele psihotrope și stupefiante nu fac obiectul serviciilor farmaceutice de urgență.

Pentru a realiza în condiții bune serviciile farmaceutice de urgență, farmacistul este obligat să acorde primul ajutor, în limita competențelor sale, și să solicite intervenția serviciilor specializate, informând asupra măsurilor luate din proprie inițiativă.

Farmacistul poate elibera medicamente fără prescripție medicală în următoarele situații:

1. pacientul este bolnav cronic și este cunoscut de către farmacist sau se află în evidențele farmaciei ca utilizator al medicamentului solicitat, dar din diverse motive nu a putut ajunge la medic;
2. pacientul nu posedă o prescripție medicală, dar prezintă un bilet de ieșire din spital, o scrisoare medicală etc.;
3. pacientul prezintă o prescripție a cărei valabilitate a expirat;
4. pacientul prezintă o schemă de tratament parafată de medicul prescriptor;
5. pacientul este în tranzit și nu își poate continua tratamentul;
6. alte situații de urgență în care farmacistul va decide, după caz, eliberarea unui medicament pe o durată limitată, până la obținerea unei prescripții, cu îndrumarea pacientului către medicul de familie, centrul de sănătate sau permanență, compartimentul ori unitatea de primire a urgențelor sau apelarea numărului de urgență 112.

Farmaciile din mediul rural pot furniza servicii farmaceutice de urgență și în situația în care în localitate nu există cabinete medicale sau medicul nu este prezent; în aceste situații. Când nu poate să acorde pacientului serviciul solicitat, farmacistul trebuie să îndrume pacientul spre un serviciu specializat de asistență medicală.

În cazuri urgente, farmacistul trebuie să acorde asistență pacienților, dacă este solicitat, și în afara programului farmaciei.

ART. 54 Incompatibilități

Se recunoaște ca activitate profesională activitatea desfășurată în mod legal de farmaciști în unul sau mai multe dintre domeniile următoare:

- prepararea formelor farmaceutice ale medicamentelor;
- fabricarea și controlul medicamentelor;
- controlul medicamentelor într-un laborator pentru controlul medicamentelor;
- depozitarea, conservarea și distribuirea medicamentelor angro;
- prepararea, controlul, depozitarea și distribuția medicamentelor în farmacii deschise publicului;
- prepararea, controlul, depozitarea și eliberarea medicamentelor din farmaciile de spital;
- acordarea de informații și consultanță privind medicamentele.

Farmacistul, în conformitate cu pregătirea sa universitară, este competent să exercite și alte activități profesionale, precum:

- colaborare cu medicul pentru stabilirea și urmărirea terapiei pacientului;
- farmacovigilență;
- fabricarea, controlul, depozitarea, conservarea și distribuția produselor din plante, suplimentelor
- nutritive, produselor igienico-cosmetice, dispozitivelor medicale, medicamentelor de uz veterinar, substanțelor farmaceutice active și auxiliare;
- analize în laboratoare de biochimie, toxicologie și igienă a mediului și alimentelor;
- marketing și management farmaceutic;
- activități didactice, cercetare sau administrație sanitară.

În toate activitățile prevăzute la alin. (1) farmacistul are deplină răspundere și drept de decizie.

Exercitarea profesiei de farmacist este incompatibilă cu:

1. exercitarea concomitentă a profesiei de medic;
2. starea de sănătate fizică sau psihică necorespunzătoare pentru exercitarea profesiei de

farmacist;

3. comerciant persoană fizică;
4. exercitarea unor activități contrare legii sau bunelor moravuri;
5. calitatea de lucrător comercial sau agent comercial;
6. angajat al altor unități decât cele care au ca obiect de activitate serviciile farmaceutice, cercetarea farmaceutică, producția ori distribuția de medicamente.

Farmaciiștii care ocupă funcții publice în cadrul aparatului central al Ministerului Sănătății, în cadrul autorităților de sănătate publică județene și a municipiului București, în cadrul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate și, respectiv, în cadrul caselor de asigurări de sănătate județene și a municipiului București pot desfășura în afara programului normal de lucru, în condițiile legii, activități profesionale, potrivit calificării pe care o dețin exclusiv în unități sanitare sau farmaceutice private.

ART. 55 Dispoziții finale

Farmacistul răspunde disciplinar pentru nerespectarea legilor și regulamentelor profesionale, a Codului deontologic al farmacistului și a regulilor de bună practică profesională, a Statutului Colegiului Farmaciștilor din România, pentru nerespectarea deciziilor adoptate de organele de conducere ale Colegiului Farmaciștilor din România, precum și pentru orice fapte săvârșite în legătură cu profesia sau în afara acesteia, care sunt de natură să prejudicieze onoarea și prestigiul profesiei sau ale Colegiului Farmaciștilor din România.

Orice comportament în exercitarea profesiei care încalcă principiile prezentului cod poate face obiectul unei reclamații privind încălcarea eticii profesionale de către farmacist.

CAPITOLUL VII - ETICA ȘI DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI ȘI CHIMISTULUI

ART. 56 Dispoziții generale

Conținutul și caracteristicile activității biochimistului, biologului și chimistului sunt:

- efectuează investigații de laborator conform pregătirii și specializării;
- participă la programe de control privind starea de sănătate a populației;
- participă la formarea teoretică și practică a viitorilor specialiști care au inclusă practica de laborator în programele de pregătire;
- participă, împreună cu medicii și alte categorii de personal, la cercetarea în domeniul medical;
- participă, împreună cu alte categorii de personal, la protejarea mediului ambiant.

ART. 57 Responsabilitatea personală

În exercitarea profesiei, biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar respectă demnitatea ființei umane și principiile eticii, dând dovadă de responsabilitate profesională și morală, acționând întotdeauna în interesul pacientului, al familiei pacientului și al comunității.

Biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar sunt obligați să păstreze secretul profesional.

Litigiile sau abaterile de la etica profesională se analizează și măsurile se iau, după caz, de către șeful echipei medicale sau de conducerea unității ori de către Colegiul Medicilor din România, împreună cu Ordinul Biochimicștilor, Biologilor și Chimicștilor, potrivit Codului de etică și deontologie profesională a biochimicștilor, biologilor și chimicștilor din sistemul sanitar.

ART. 58 Calitate și excelență

Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de laborator (biolog, chimist și biochimist) pune cunoștințele sale în ceea ce privește capacitatea de diagnostic de laborator (inclusiv indicația pentru analize, fiabilitatea rezultatelor, interpretarea rezultatelor și cercetarea științifică) în slujba serviciului de diagnostic, tratament și prevenire a bolilor omului.

ART. 59 Dezvoltarea profesională continuă

Pentru a-și îndeplini îndatoririle în mod optim și în conformitate cu ceea ce este considerat de bună practică în profesia sa și având în vedere legile țării, Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să :

- mențină și să dezvolte competența sa la cel mai înalt nivel de calitate în toate domeniile relevante (științifice și practice) cu privire la evoluțiile de îngrijire a sănătății, în general, și

Chimie Clinica si Medicina de laborator, în special, prin participarea în mod regulat la cursuri de formare relevante si alte programe de pregătire si dezvoltare profesionala continua, pe întreaga durata a activitatii profesionale si în timpul exercitării profesiei sale;

- accepte sarcini/misiuni numai în domeniul sau de competenta; dincolo de aceste limite, el va lucra în colaborare cu experții corespunzători;
- sa se informeze continuu asupra codurilor legale de practica, care afecteaza munca lui. Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) trebuie sa-si mențină angajamentul la profesia sa din domeniul Chimiei Clinice si Medicinii de Laborator, acela de a lua parte la activitățile societăților sale științifice, în special ale celor care promovează profesia si contribuie la formarea continua a membrilor lor.

ART. 60 Onestitate si integritate

Integritatea profesionala si onestitatea intelectuala a Specialistului în Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist) sunt o garanție a imparțialității sale de analiza, judecata si decizie.

Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, biochimist si chimist), trebuie sa evite în orice moment, înșelăciunea în ceea ce privește cunoștințele sale profesionale si științifice, cum ar fi fraudă, plagiat, tăinuirea, omisiunea necorespunzătoare a informațiilor precum si exprimarea opiniilor incorecte sau care induc în eroare în activitatea clinica si în cercetare.

Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist si chimist) nu va accepta nici o obligație care-l aduce în conflict cu independenta sa profesionala, în special, acesta se angajeaza:

1. de a nu solicita sau accepta cadouri, avantaje pecuniare sau beneficii din industria medicamentelor sau industria de diagnostic, cu excepția cazului în care sunt de valoare monetara scăzută si irelevante pentru a practica profesia în Chimie Clinica si Medicina de Laborator
2. de a nu solicita sau accepta sponsorizări de la promoțiile de vânzare pentru simpozioane sau congrese cu excepția cazului în care sponsorizarea este la nivel rezonabil si este subordonata scopului principal al întâlnirii si nu se extinde la alte persoane din afara sferei profesionale.
3. sa nu accepte sprijin financiar din partea industriei, direct sau indirect, altul decât pentru evenimente cu scopuri pur profesionale si științifice; astfel de cadouri trebuie sa fie întotdeauna la un nivel rezonabil si subordonate obiectivului științific principal al evenimentului si nu trebuie sa fie extinse la alte persoane în afara profesioniștilor din domeniul sanatatii.

ART. 61 Relații care se stabilesc în exercitarea profesiunii de biochimist, biolog și chimist din sistemul sanitar

Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, chimist si biochimist) actioneaza în permanenta cu curtoazie, cinste si integritate în relațiile sale cu pacienții si alte persoane, inclusiv colegii din domeniul profesional si nu trebuie sa se angajeze în nici o activitate sau comportament care ar putea discredita profesia sau a submina încrederea publica în profesie.

El nu trebuie sa abuzeze de poziția sa profesionala pentru a stabili relații nepotrivite cu pacienții, pentru a convinge pacienții sa dea sau împrumuta bani sau beneficii, pentru a recomanda tratamente sau investigații care nu sunt în interesul superior al pacientului, sau de a nu recomanda sau efectua investigații sau tratamente medicale care nu intra în sfera sa de competenta.

El trebuie sa raporteze angajatorilor sau organismelor de reglementare cazurile în care el considera ca un coleg din sanatate are un comportament inadecvat sau performanta lui este o amenințare la adresa sanatatii unui pacient.

Activitatea biochimistului, biologului și chimistului din sistemul sanitar se desfășoară individual sau în cadrul unor colective mixte.

Biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar colaborează cu medicul și recunosc rolul coordonator al acestuia, precum și cu ceilalți membri ai colectivului, participând la menținerea relațiilor amiabile în cadrul acestuia și contribuind la asigurarea calității actului medical.

Membrii Ordinului Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor în sistemul sanitar din România sunt obligați să aplice parafa cuprinzând numele, prenumele, gradul și specialitatea pe toate buletinele pentru analizele pe care le efectuează.

Relațiile dintre biochimiști, biologi și chimiști din sistemul sanitar se bazează pe corectitudine, colaborare, respect reciproc și solidaritate profesională, potrivit Codului de etică și deontologie profesională a biochimiștilor, biologilor și chimiștilor din sistemul sanitar.

ART. 62 Independența și imparțialitatea

Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să-și exercite judecata profesională în cadrul responsabilităților sale imparțial și obiectiv, după luarea în considerare a tuturor circumstanțelor relevante, în interesul pacientului sau, fără presiuni din surse externe sau conflicte de interese.

El trebuie să se asigure de asemenea ca interesele participanților la cercetare sunt protejate. Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist și chimist) va servi fiecare pacient în parte la cele mai înalte standarde ale capacității profesionale și va furniza publicului larg informații, în cadrul în domeniul său de competență, pentru a permite o înțelegere corectă a problemelor de sănătate de interes public.

ART. 63 Confidențialitatea

Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist și chimist), fără a aduce atingere legislației privind viața privată, este obligat să respecte confidențialitatea informațiilor obținute de către acesta în activitatea sa profesională. Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să nu utilizeze abuziv aceste informații. El se va asigura că informațiile despre un pacient nu sunt divulgate altor persoane decât în anumite situații, ca de exemplu altor profesioniști de sănătate implicați în îngrijirea pacientului, și, acolo unde este posibil, cu consimțământul informat al pacientului.

ART. 64 Conflictul cu convingerile morale și etice

Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist și chimist) nu este obligat să ofere un serviciu profesional dacă acesta este în conflict cu propriile convingeri morale sau religioase, dar trebuie să respecte convingerile morale, religioase și culturale ale pacienților.

Dacă el este de acord să furnizeze un serviciu, el trebuie să înlăture convingerile religioase personale, culturale, fiziologice sau de altă natură. El trebuie să asigure un acces echitabil la serviciile sale tuturor celor care au dreptul să le folosească.

ART. 65 Delegația și supravegherea

Ca șef și/sau membru al echipei care lucrează în Chimie Clinică și Medicina de laborator, Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de laborator (biolog, biochimist și chimist), având în vedere circumstanțele speciale ale situației în cauză, trebuie să :

- obțină o definiție clară a serviciilor solicitate de el și/sau echipa sa;
- se asigure că toate activitățile în laborator sunt organizate și executate cât mai exact și cât mai repede posibil;
- protejeze securitatea și bunăstarea colegilor săi, natura și mediul înconjurător;
- respecte superiorii, colegii și subordonații prin luarea în considerare a cerințelor și aspirațiilor lor, cu condiția ca acestea să respecte legile și etica profesiilor lor;
- depună eforturi pentru un nivel ridicat de realizare tehnică a sarcinilor sale, să contribuie și să promoveze un mediu sănătos și plăcut pentru colegii săi;
- se asigure că în cazul în care o sarcină este delegată unei persoane, aceasta are cunoștințele, aptitudinile și competențele necesare pentru a întreprinde această sarcină în mod eficient și eficace și este supravegheată corespunzător.

ART. 66 Publicitatea

Publicitatea pentru serviciile unor Specialiști în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să fie corectă, onestă, legală, decentă și trebuie să se concentreze exclusiv pe serviciile profesionale oferite.

ART. 67 Dispoziții finale

Biochimiștii, biologii și chimiștii din Spitalul Județean de Urgență Vâlcea sunt obligați să respecte prevederile legii privind exercitarea profesiunilor proprii și reglementările specifice sectorului medical.

CAPITOLUL VIII - ETICA ȘI DEONTOLOGIA PSIHOLOGULUI

ART. 68 Principiul respectării drepturilor și demnității oricărei persoane

Psihologii vor avea permanent în atenție faptul că orice persoană are dreptul să-i fie

apreciata valoarea înăscută de ființa umana și aceasta valoare nu este sporită sau diminuată de cultura, naționalitate, etnie, culoare sau rasă, religie, sex sau orientare sexuală, statut marital, abilități fizice sau intelectuale, vârstă, statut socio-economic sau orice altă caracteristică personală, condiție sau statut.

Aderarea la acest principiu presupune respectarea următoarelor reguli:

- psihologii își desfășoară activitatea, manifestând respect față de trăirile, experiențele, cunoștințele, valorile, ideile, opiniile și opțiunile celorlalți;
- psihologii nu se angajă public în prejudicierea imaginii celorlalți și nu vor manifesta inechitate pe criterii de cultură, naționalitate, etnie, rasă, religie, sex, orientare sexuală și nici nu se angajează în remarci sau comportamente ce aduc prejudicii demnității celorlalți;
- psihologii evita ori refuza să participe la activități și practici ce nu respectă drepturile legale, civile, ori morale ale celorlalți;
- psihologii vor refuza să consilieze, să educe ori să furnizeze informații oricărei persoane care, după opinia lor, va utiliza cunoștințele și îndemnul dobândit pentru a viola drepturile fundamentale ale omului;
- psihologii respectă drepturile celor care beneficiază de servicii psihologice;
- psihologii se vor asigura că, sub nici o formă, consimțământul informat al pacientului/participantului nu este dat în condiții de coerciție sau sub presiune;
- psihologii vor avea grijă ca, în furnizarea de servicii psihologice ori în activitatea de cercetare să nu violeze spațiul privat personal sau cultural al pacientului/subiectului, fără o permisiune clară să facă acest lucru.

ART. 69 Principiul responsabilității profesionale și sociale

Psihologii manifestă o maximă responsabilitate pentru starea de bine a oricărui individ, a familiei, grupului ori comunității față de care își exercită rolul de psihologi. Această preocupare include atât pe cei direct cât și pe cei indirect implicați în activitățile lor, prioritate având cei direct implicați.

Aderarea la acest principiu presupune respectarea următoarelor reguli:

1. psihologii vor proteja și promova starea de bine evitând provocarea de daune clienților, studenților, participanților la cercetare, colegilor de profesie și a celorlalți;
2. psihologii vor respecta dreptul persoanei de a sista, fără nici o justificare, participarea sa la serviciul furnizat, în calitate de pacient, sau la activități de cercetare științifică, în calitate de subiect;
3. psihologii vor contribui la dezvoltarea psihologiei ca știință și a societății în general, prin cercetarea liberă și prin exprimarea liberă a cunoștințelor și ideilor, excepție făcând activitățile ce intra în conflict cu prevederile Codului deontologic al psihologului;
4. psihologii vor susține cu responsabilitate rolul psihologiei ca profesie, în fața societății și vor promova și menține cele mai înalte standarde de calitate;

ART. 70 Principiul integrității profesionale

Psihologii vor cauta să manifeste cel mai înalt grad de integritate morală și profesională în toate relațiile lor. Este de datoria psihologului să prezinte onest pregătirea și calificările sale oriunde se afla în relații profesionale și de asemenea să nu permită sau să tolereze practicile incorecte și discriminatorii.

Aderarea la acest principiu presupune respectarea următoarelor reguli:

- psihologii vor prezenta într-o manieră onestă domeniile de specialitate în care sunt atestați, competențele, afilierea și experiența profesională, nefiind acceptate nici un fel de distorsiuni, omisiuni sau false prezentări în acest sens;
- psihologii nu practica, nu îngăduie, nu instiga și nu consimt sau facilitează, nici o formă de discriminare;
- psihologii vor onora angajamentele asumate prin orice tip de contract sau convenție;
- psihologii vor promova acuratețea, obiectivitatea, onestitatea și buna-credință în activitățile lor profesionale. În aceste activități psihologii nu vor fura, înșela, și nu se vor angaja în fraudă, eludări, subterfugii sau denaturări intenționate ale faptelor;
- psihologii vor evita orice imixtiuni care afectează calitatea actului profesional, fie că e vorba de interese personale, politice, de afaceri sau de alt tip;
- psihologii vor evita să ofere recompense exagerate pentru a motiva un individ sau un grup

sa participe într-o activitate care implica riscuri majore si previzibile;

- psihologii vor evita relațiile multiple (cu clienții, subiecții, angajați) si alte situații care pot prezenta un conflict de interese sau care pot reduce capacitatea lor de a fi obiectivi si imparțiali;
- psihologii vor evita sa participe la activitati care pot cauza daune imaginii psihologilor sau psihologiei ca profesie;
- psihologii vor fi reflexivi, deschiși si conștienți de limitele lor personale si profesionale;
- psihologii nu vor contribui, fie singuri, fie în colaborare cu alții, la nici un fel de practici care pot viola libertatea individuala sau integritatea fizica sau psihologica a oricărei persoane.

ART. 71 Standarde etice generale

Cunoașterea competentelor - Psihologii au obligația sa-si cunoască foarte bine limitele de competenta în oferirea de servicii psihologice.

Servicii psihologice în acord cu competenta - Psihologii se vor angaja numai în acele activitati profesionale pentru care au competentele si atestarea necesare.

Prezentarea onesta a competentei - Psihologii nu vor prezenta fals limitele competentei lor si nu vor prezenta pregătirea sau formarea lor într-un mod care sa le favorizeze nemeritat poziția sau imaginea publica, indiferent de tipul de activitate profesionala desfasurata.

Consultarea în caz de limita a competentei - In exercitarea profesiei, atunci când psihologii constata ca ajung într-un impas profesional, prin depășirea limitele de competenta, vor consulta colegii sau supervisorul.

Servicii psihologice în afara competentei - In cazul în care pentru un tip de serviciu psihologic solicitat nu exista standarde generale recunoscute, nici programe de formare profesionala, nici specialiști atestati si disponibili în acel domeniu si totuși psihologii sunt solicitați, aceștia vor depune toate eforturi pentru obținerea unui standard minimal de competenta având permanent grija sa protejeze clienții si pe toti cei implicați pentru a nu produce acestora daune sub o forma sau alta. În acest caz serviciul va continua până când solicitarea încetează sau până când un specialist cu competenta recunoscuta pentru acel tip de serviciu devine disponibil.

Pregătirea continua - Psihologii au obligația sa depună permanent un efort de menținere si dezvoltare a competentelor lor prin informare permanenta, programe de formare profesionala de specialitate, consultări cu ceilalți specialiști din domeniu ori prin cercetări care sa conducă spre creșterea competentei profesionale.

Obiectivitatea - Psihologii au obligația de a fi conștienți de limitele procedurilor folosite, indiferent de tipul de activitate. Psihologii vor avea grija ca furnizarea serviciilor, cercetarea științifică, prezentarea rezultatelor si a concluziilor sa fie făcută cu maxima obiectivitate, evitând orice tendința de prezentare parțiala sau cu tenta subiectiva.

Afectarea competentei - Atunci când psihologii realizează ca din motive de sanatate ori din cauza unor probleme personale nu mai pot sa ofere în condiții de competenta o anumita activitate profesionala, aceștia vor decide daca trebuie sa-si limiteze, suspende sau sa încheie respectiva activitate profesionala.

ART. 72 Standarde cu privire la relațiile umane

Respect si preocupare - In relațiile lor profesionale, psihologii vor manifesta preocupare fata de clienți, căutând sa nu producă acestora daune sau suferința, iar daca acestea sunt inevitabile le vor minimiza pe cât posibil.

Evitarea hărțuirii - Psihologii nu se vor angaja într-o forma sau alta de hărțuire fie ca aceasta este sexuala, emoționala, verbala sau nonverbala.

Evitarea abuzului - Psihologii nu se vor angaja în comportamente de defăimare sau de abuz (fizic, sexual, emoțional, verbal sau spiritual) fata de persoanele cu care vin în contact în timpul activității lor profesionale.

Evitarea relației multiple - Psihologii vor evita pe cât posibil relațiile multiple, adica relațiile în care psihologii îndeplinesc simultan mai multe roluri într-un context profesional.

Consimțământul în caz de relații cu terti - Psihologii vor clarifica natura relațiilor multiple pentru toate părțile implicate înainte de obținerea consimțământului, fie ca oferă servicii psihologice ori conduc cercetări cu indivizi, familii, grupuri ori comunități la cererea sau pentru a fi utilizate de către terti.

A treia parte poate fi școala, instanța judecătoreasca, diverse agenții guvernamentale, companii de asigurări, politia ori anumite instituții de finanțare, etc.

Nonexploatarea - Psihologii nu vor exploata si nu vor profita, sub nici o forma, de persoanele fata de care, prin profesie sau poziție, manifesta un ascendent de autoritate (pacienti, angajați). Orice forma de exploatare sau abuz de autoritate fiind strict interzisa.

Participarea activa la decizii - Psihologii vor incuraja participarea activa la deciziile care îi afecteaza direct, respectând dorințele justificate si valorificând opiniile acestora, ori de câte ori este posibil.

Neintrarea în rol - Psihologii se vor abține de la intrarea într-un rol profesional atunci când din motive de ordin personal, științific, legal, profesional, financiar: (r) poate fi afectata obiectivitatea, competenta sau eficienta activitatii lor profesionale (2) fata de pacienti/subiecti exista riscul exploatării sau producerii unor daune.

Urgențarea consimțământului - Inainte de începerea oricărui tip de serviciu psihologic (evaluare, terapie, consiliere, etc.) psihologii vor obține consimțământul informat din partea tuturor persoanelor independente sau parțial dependent implicate, excepție făcând circumstanțele în care exista nevoi urgente (de ex. tentative sau acțiuni suicidare). În astfel de circumstanțe, psihologii vor continua sa acționeze, cu asentimentul persoanei, dar vor cauta sa obțină cât se poate de repede consimțământul informat.

Asigurarea consimțământului - Psihologii se vor asigura ca în procesul de obținere a consimțământului informat următoarele puncte au fost înțelese: scopul si natura activitatii; responsabilitățile mutuale; beneficiile si riscurile; alternativele; circumstanțele unei încetări a acțiunii; opțiunea de a refuza sau de a se retrage în orice moment, fara a suferi vreun prejudiciu; perioada de timp în care e valabil consimțământul; modul în care se poate retrage consimțământul daca se dorește acest lucru.

Delegarea de consimțământ - In cazul în care, persoana care urmeaza sa beneficieze de un serviciu psihologic este în imposibilitatea de a-si da consimțământul, se accepta obținerea acestuia de la o persoana apropiata acesteia care poate sa-i apere interesele în mod legal sau de la o persoana autorizata care, conform legii, este în măsură sa o reprezinte.

Continuitatea serviciului - Daca din motive de boala sau datorita unor evenimente survenite în viata psihologului acesta nu mai poate continua oferirea serviciului în bune condiții, va depune toate eforturile pentru a se asigura de continuitatea serviciului oferit, îndrumând pacientul spre un coleg de profesie cu competenta necesara si pe cât posibil cu consimțământul pacientului.

Dreptul la opoziție - Cu excepția cazurilor de forța majora, de Urgență (perturbări ale funcționarii psihice, în termenii pericolului iminent, care necesita intervenție imediata), psihologul actioneaza respectând dreptul pacientului de a refuza sau a sista serviciul psihologic.

ART. 73 Standarde de confidențialitate

Întreruperea serviciului din motive de confidențialitate - Atunci când din motive bine intemeiate, psihologul nu mai poate păstra confidențialitatea, acesta va înceta sa mai ofere serviciul respectiv.

Protejarea confidențialității - Divulgarea, de către psihologi, a unor informații care le-au fost încredințate sau de care au luat cunoștința în virtutea profesiei, este interzisa, excepție făcând situațiile prevăzute de lege.

Limitele confidențialității - Inainte de primirea consimțământului psihologul va informa pacientul cu privire la limitele confidențialității si condițiile în care acesta poate fi încălcata, precum si asupra posibilei utilizări a informațiilor rezultate în urma activitatii sale.

Dezvăluirea de informații - Psihologii pot împărtăși informațiile confidențiale cu alții numai cu consimțământul celor vizați ori de o asa maniera încât cei vizați sa nu poata fi identificați, excepție făcând situațiile justificate de lege sau în circumstanțe de iminenta sau posibila vatamare fizica sau crima.

Confidențialitatea de colaborare - In cazul în care cu același pacient lucrează doi psihologi în același timp, aceștia vor colabora pe cât posibil, fara restricții de confidențialitate, excepție făcând situația în care exista o opoziție clara din partea pacientului în acest sens.

Utilizarea informațiilor - Rezultatele, documentările si notițele psihologului pot fi folosite numai într-o formula care pastreaza cu rigurozitate anonimatul.

Confidențialitatea fata de terti - In cazul în care exista terti implicați în activitatea profesionala a psihologului, acesta va clarifica cu părțile implicate limitele confidențialității, condițiile de păstrare a confidențialității si nu va da curs nici unei solicitări, venite de la o terta parte în dezvăluirea de informații confidențiale, decât în condițiile respectării legi si limitelor

confidențialității.

ART. 74 Standarde de conduită colegială

Conduită colegială - Psihologii vor manifesta față de colegii lor de profesie, onestitate, corectitudine, și solidaritate, conduitele lor fiind în acord cu standardele profesionale.

Respect - Psihologii vor manifesta respect față de colegii lor de profesie și nu vor exprima critici nefondate și etichetări la adresa activității lor profesionale.

Evitarea denigrării - Psihologii nu vor acționa, sub nici o formă, în maniera denigratoare la adresa colegilor de profesie și nu vor împiedica clienții să beneficieze de serviciile lor, dacă nu există un motiv serios și cu implicații etice în acest sens.

Responsabilitatea profesională - Atunci când există o intenție justificată de încetare a serviciului psihologic oferit pacientului și de îndrumare a acestuia spre un alt coleg de profesie, psihologii vor menține un contact suportiv și responsabil față de clienți până când acel coleg își asumă continuarea serviciului în cauză.

Sprijinul colegial - Psihologii vor cauta să sprijine pe cât posibil eforturile profesionale ale colegilor în limita disponibilităților participative și a timpului disponibil.

Concurența neloială - Psihologii nu vor practica concurența neloială. Sunt interzise și se considera concurența neloială următoarele: tentativa sau acțiunea de atragere sau deturnare de clienți, prin denigrarea sau discreditarea altui psiholog; folosirea unei funcții publice pe care psihologul o deține în scopul atragerii de clienți în interes propriu; furnizarea de date false privind competența și/sau atestarea profesională în scopul de a-1 induce în eroare pe beneficiar.

ART. 75 Standarde de înregistrare, prelucrare și păstrare a datelor

Obținerea permisiunii - Psihologii trebuie să obțină permisiunea pacienților/subiecților sau a reprezentanților lor legali înainte de a efectua înregistrări audio, video sau scrise în timpul furnizării serviciilor sau în cercetare.

Pastrarea datelor - Psihologii vor colecta numai acele date care sunt relevante pentru serviciul oferit și vor lua toate măsurile pentru a proteja aceste informații.

Protejarea datelor - Psihologii au datoria să arhiveze în condiții de siguranță datele și informațiile obținute în exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, conform reglementărilor în vigoare.

Distrugerea datelor - La expirarea termenului de păstrare, dacă psihologul renunță la practica sa profesională prin intermediul căreia a realizat acele înregistrări sau dacă acesta se pensionează, va cauta să distrugă înregistrările respective. Înregistrările pot fi plasate către un alt psiholog numai cu consimțământul celor implicați, obținut în prealabil, pentru acele înregistrări. În situația suspendării sau încetării dreptului de liberă practică datele vor fi distruse, dacă nu se impune transferarea lor.

ART. 76 Terapie și consiliere

Informarea pacientului - În obținerea consimțământului informat din partea clienților, psihologii vor informa în prealabil pacientul cu privire la forma de terapie utilizată, metodele folosite, riscuri, alternative, limitele confidențialității, implicarea unor terti, onorarii și vor da curs oricărei alte cereri de informare solicitată de pacient în acest sens. Dacă terapeuta se afla încă în supervizare, dar poate desfășura în mod legal și profesional activitatea terapeutică pentru care se afla în supervizare, va aduce la cunoștința pacientului acest lucru cât mai curând posibil.

Consimțământul pentru dezvăluire - În cazul ședințelor de terapie sau consiliere, înregistrările pot fi transferate și spre cei care preiau clienții respectivi, putând avea acces la acestea atât colegii de profesie cât și supervizatorii ce se afla într-un proces de formare terapeutică, dar numai cu consimțământul dat în prealabil de cei vizați în acele înregistrări.

Intimitatea relației profesionale - Clienții vor beneficia de servicii de consultanță, consiliere sau terapie din partea psihologilor fără prezența unor terti, aceasta fiind permisă numai dacă există un acord în acest sens, atât din partea pacientului cât și din partea psihologului.

Terapia cu parteneri sexuali - Psihologii nu vor accepta în terapie persoane cu care au avut relații de intimitate sexuală.

Relația sexuală cu foștii clienți - Psihologii nu se vor angaja sub nici o formă în relații de intimitate sexuală cu foștii clienți pentru o perioadă de cel puțin 2 ani de la încheierea terapiei sau a oricărei relații profesionale subsecvente.

Încheierea terapiei din lipsa de beneficii - Psihologii vor încheia orice formă de terapie cu clienții lor dacă există evidente clare ca aceștia nu mai au nici un beneficiu prin continuarea

terapii sau în cazul în care continuarea acesteia poate produce daune clienților.

Încheierea terapiei din alte motive

Psihologii vor încheia terapia dacă pacientul intră într-o relație cu o persoană unde apare riscul unei relații multiple, dacă există o agresiune din partea pacientului asupra terapeutului sau dacă există o solicitare clară în acest sens din partea pacientului.

Întreruperea și continuarea terapiei

Dacă din motive de boală sau de indisponibilitate a psihologului terapia trebuie întreruptă pentru o perioadă mai lungă de timp, atunci psihologul va căuta să-i ofere pacientului o posibilitate de continuare a terapiei cu un alt coleg psiholog care are disponibilitatea și competența necesară continuării terapiei și care va putea fi informat cu privire la stadiul în care se afla terapia, cu consimțământul pacientului.

Continuarea terapiei cu un alt terapeut - Psihologul care preia un pacient, de la un coleg care din motive justificate nu mai poate continua actul terapeutic, va examina cu atenție conținutul demersului, potențialul de risc, beneficiile, iar dacă e nevoie poate consulta pe cei ce au fost implicați în procesul terapeutic și abia apoi va decide modalitățile de continuare a terapiei

ART. 77 Evaluare și diagnoză

Prezentarea caracteristicilor psihologice

Psihologii vor oferi informații despre caracteristicile psihologice ale indivizilor numai după ce au realizat o evaluare adecvată, care să susțină științific și metodologic afirmațiile și concluziile lor, indiferent dacă e vorba de recomandări, rapoarte sau evaluări, precizând limitele afirmațiilor, concluziilor și recomandărilor lor.

Dacă psihologii realizează că (re)examinarea individului nu este justificată sau necesară, atunci aceștia vor explica această opțiune, precizând sursele și documentele care stau la baza acestor concluzii.

Consimțământul pentru evaluare/diagnoză - Psihologii vor obține consimțământul informat pentru serviciile de evaluare cu excepția cazului în care (1) acestea sunt cerute de lege sau de reglementările în vigoare; (2) testarea este o activitate educațională, instituțională sau organizațională prevăzută de reglementări interne; consimțământul informat include explicarea naturii și scopului de evaluare, costurile, implicarea unei a treia părți, limitele de confidențialitate și ocazii pentru cel evaluat de a formula întrebări și de a primi răspunsuri.

Psihologii vor informa persoanele fără capacitate deplină de a-și da consimțământul și persoanele pentru care testarea este cerută de reglementările legislative, cu privire la natura și scopul serviciilor de evaluare propuse, folosind un limbaj ușor de înțeles pentru persoana care urmează să fie evaluată.

Psihologii care folosesc servirea unui traducător vor cere consimțământul pacientului pentru a folosi serviciile acelui traducător, se vor asigura că se va menține confidențialitatea rezultatelor, securitatea instrumentelor, inclusiv a documentelor de evaluare/diagnoză.

Datele de evaluare/diagnoză - Datele obținute pot fi scoruri brute și standardizate, răspunsurile pacientului la stimuli sau la întrebările la test, notele, înregistrările și consemnările psihologului, declarațiile și comportamentul pacientului în timpul unei examinări.

Psihologii vor oferi datele obținute, sub formă de rezultate pacientului și, dacă e cazul, unor terți numai cu consimțământul pacientului, sau fără acordul acestuia în situațiile prevăzute de reglementările în vigoare.

Psihologii vor evita să facă publice datele obținute, cu excepția situațiilor prevăzute de reglementările în vigoare, protejând pacientul de orice formă de exploatare, abuz și prevenind vâlcealorizarea datelor de evaluare/diagnoză. Datele de evaluare/diagnoză reprezintă proprietate a psihologului sau instituției care realizează evaluarea/diagnoza și vor putea fi administrate și utilizate doar de către psihologi calificați în folosirea acestor instrumente.

Interpretarea rezultatelor - În interpretarea rezultatelor evaluării, fiind incluse aici și interpretările computerizate, psihologii vor lua în considerare scopul evaluării, precum și numeroși alți factori, abilitățile de testare și caracteristicile persoanei evaluate (caracteristici situaționale, personale, lingvistice și culturale) care pot afecta judecățile psihologilor sau care pot reduce acuratețea interpretărilor.

Calificarea în testare - Psihologii nu vor promova/ încuraja folosirea tehnicilor de evaluare psihologică de către persoane necalificate și neautorizate, decât în cadrul unei formări în care există o supervizare adecvată.

Actualitatea evaluării - Psihologii nu își vor baza deciziile sau recomandări pe teste depășite/învechite, pe date care nu mai sunt folositoare pentru scopul curent sau care nu corespund normelor de avizare ale metodelor și tehnicilor de evaluare stabilite de organismele competente.

Prezentarea rezultatelor pentru cei evaluați - Indiferent dacă cotele și interpretarea sunt făcute de psihologi, angajați ai acestora sau asistenți sau prin modalități automate/computerizate, psihologii vor oferi persoanei evaluate sau reprezentantului acesteia explicațiile necesare înțelegerii rezultatelor, excepție făcând situațiile în care natura relației împiedică acest lucru (situații de evaluare organizațională, preangajare și evaluări prevăzute de reglementările în vigoare), acest fapt fiind adus la cunoștința persoanei evaluate înainte începerii evaluării.

Materialele - Materialele de evaluare/diagnoză cuprind manualul instrumentului, instrumentul propriu-zis, protocoale, întrebările sau stimulii utilizați, alte fișe sau formulare necesare și nu include datele de evaluare/diagnoză. Psihologii vor menține integritatea și securitatea materialelor testului și a altor metode de evaluare prin neînstrăinarea lor către persoane care nu au competența necesară, respectând dreptul de proprietate intelectuală prevăzut de lege și obligațiile de tip contractual privind utilizarea instrumentului.

ART. 78 Cercetarea științifică și valorificarea rezultatelor

Standarde internaționale - În cercetările lor psihologii vor cauta, pe cât posibil, să promoveze cele mai noi metodologii de cercetare utilizate de comunitatea psihologică internațională, respectând atât standardele de rigoare științifică cât și standardele etice.

Acordul de cercetare - Atunci când psihologii au nevoie de aprobare, din partea unei instituții, pentru desfasurarea cercetărilor, aceștia vor furniza toate datele necesare pentru acordarea aprobării și vor avea în vedere ca protocolul de cercetare să corespundă aprobărilor primite.

Obținerea consimțământului - În obținerea consimțământului informat psihologii vor aduce la cunoștința participanților scopurile cercetării, durata, procedurile utilizate, riscurile, beneficiile inclusiv compensațiile financiare, limitele confidențialității, dreptul oricui de a se retrage din cercetare și în general toate datele pe care participanții le solicită și de care au nevoie pentru a-și da consimțământul. În cazul în care există posibilitatea producerii unor daune și suferință, psihologii au obligația să o minimizeze pe cât posibil.

Utilizarea de suport audio-video - Psihologii vor obține consimțământul informat de la toți participanții la cercetare pentru înregistrările audio și video, înainte efectuării acestora, oferind garanții că acestea vor fi utilizate numai într-o manieră în care identificarea nu poate produce daune celor implicați.

Limitări ale informării - Psihologii nu vor face studii și cercetări care implică proceduri de prezentare ascunsă/falsă a modelului de cercetare decât dacă alternativa de prezentare corectă nu este fezabilă științific sau aduce o alterare evidentă concluziilor cercetării. În acest caz, participanții vor fi informați de utilizarea unui astfel de model de cercetare și vor participa numai dacă își dau consimțământul, putând oricând să-și retragă datele din cercetare. Cercetarea, în acest caz, poate fi derulată numai dacă nu poate produce suferință sau daune participanților.

Excepția de la consimțământ - Psihologii se pot dispensa în cadrul cercetărilor de consimțământul informat al participanților numai dacă (a) cercetarea nu poate produce în nici un fel daune (observații naturale, practici educaționale sau curriculare, chestionare anonime, cercetare de arhivă) sau (b) este permisă de reglementări în vigoare.

Persoane și grupuri vulnerabile - Psihologii vor cauta să examineze etic, independent, adecvat drepturilor omului și să ia toate măsurile de protecție pentru orice cercetare ce implică grupuri vulnerabile și/sau persoane cu incapacitate de a-și da consimțământul informat, înainte de a lua decizia de a începe.

Evitarea unor categorii de subiecți - Psihologii nu se vor folosi de persoane cu incapacitate de a-și da consimțământul în nici un studiu sau cercetare, dacă studiul sau cercetarea avută în vedere poate fi finalizată la fel de bine cu persoane care au capacitatea deplină de a-și da consimțământul informat.

Manipularea prin creșterea compensațiilor - Psihologii vor evita să propună și să acorde participanților la cercetare compensații financiare excesive sau alte forme de stimulente pentru participarea la cercetare și care pot favoriza obținerea consimțământului, cu atât mai mult atunci când sunt evidente clare că există riscul producerii de suferință și daune în timpul cercetării.

Utilizarea animalelor în cercetare - Psihologii care utilizează animale în cercetările lor, vor evita provocarea de suferință acestora, excepție făcând cercetările care nu presupun metode invazive producătoare de suferință sau leziuni.

Corectitudinea datelor - Psihologii nu au voie să prezinte date false pentru care nu au fost făcute în realitate măsurători. Dacă vor constata erori de prezentare a datelor sau de prelucrare a acestora vor face toți pașii necesari pentru corectarea acestora, altfel vor retrage și anula cercetarea.

Plagiatul - Psihologii nu vor prezenta date sau rezultate din alte studii sau cercetări, ca aparținându-le lor.

Abuzul de status - Psihologii vor fi creditați pentru cercetările făcute cât și pentru publicarea acestora numai în măsură în care aceștia au o contribuție majoră. Astfel psihologii vor face distincția între autorul principal al cercetării, contribuție la cercetare, contribuție minoră și statusul sau poziția pe care o deține respectivul psiholog. Astfel poziția academică, titlul academic sau poziția socială sau cea de șef de departament sau manager într-o instituție nu conferă nimănui credit pentru o poziție principală în cercetare, decât în măsură în care există o acoperire reală prin contribuția adusă la cercetare și nu prin statusul social sau academic.

Transmiterea datelor - Atunci când există solicitări de folosire sau de verificare a datelor din partea unui alt cercetător decât cei implicați direct în cercetare, psihologii vor putea oferi datele de cercetare numai în măsură în care se pastrează confidențialitatea acestor informații de către cei cărora li se încredințează și dacă există o specificare clară a modului de utilizare a acestora.

Protejarea datelor - Psihologii vor proteja datele de cercetare, asigurându-se că acestea sunt păstrate în condiții de securitate. Protocoalele de cercetare, datele de cercetare sistematizate sau cele deja publicate pot fi păstrate fără restricții dar în condițiile respectării normelor etice.

Onestitate științifică - Psihologii implicați în evaluarea, monitorizarea, realizarea și raportarea activităților de cercetare științifică vor manifesta imparțialitate și obiectivitate și vor respecta drepturile de proprietate intelectuală. Selecția proiectelor de cercetare, a rezultatelor cercetărilor realizate pentru a fi valorificate publicistic sau practic se va face doar pe criterii de relevanță științifică, excluzându-se orice considerent personal sau de natură extraprofesională.

Buna conduită în cercetarea științifică - În activitatea de cercetare științifică psihologii vor evita ascunderea sau înlăturarea rezultatelor nedorite, confecționarea de rezultate, înlocuirea rezultatelor cu date fictive, interpretarea deliberat distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor, plagierea rezultatelor sau a publicațiilor altor autori, neatribuirea corectă a paternității unei lucrări, nedezvaluirea conflictelor de interese, deturnarea fondurilor de cercetare, neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, lipsa de obiectivitate în evaluări, nerespectarea condițiilor de confidențialitate precum și publicarea sau finanțarea repetată a aceluiași rezultat ca elemente de noutate științifică.

Datele contradictorii, diferențele de concepție experimentală sau practică, diferențele de interpretare a datelor, diferențele de opinie nu constituie abateri de la buna conduită în cercetarea științifică.

CAPITOLUL IX - ETICA ȘI DEONTOLOGIA ASISTENTULUI MEDICAL GENERALIST, A MOAȘEI ȘI A ASISTENTULUI MEDICAL

ART. 79 Principii generale

Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de asistent medical generalist, profesia de moașă și profesia de asistent medical pe teritoriul României sunt următoarele:

1. exercitarea profesiei se face exclusiv în respect față de viața și de persoana umană;
2. în orice situație primează interesul pacientului și sănătatea publică;
3. respectarea în orice situație a drepturilor pacientului;
4. colaborarea, ori de câte ori este cazul, cu toți factorii implicați în asigurarea stării de sănătate a pacientului;
5. acordarea serviciilor se va face la cele mai înalte standarde de calitate posibile, pe baza unui nivel înalt de competențe, aptitudini practice și performanțe profesionale fără niciun fel de discriminare;
6. în exercitarea profesiei asistenței medicali generaliști, moașele și asistenții medicali trebuie să dovedească loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, să își acorde

colegial ajutor și asistență pentru realizarea îndatoririlor profesionale;

7. asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali trebuie să se comporte cu cinste și demnitate profesională și să nu prejudicieze în niciun fel profesia sau să submineze încrederea pacientului.

ART. 80 Responsabilitatea personală, integritatea și independența profesională a asistenților medicali generaliști, moașelor și asistenților medicali

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să evite în exercitarea profesiei atitudinile ce aduc atingere onoarei profesiei și să evite tot ceea ce este incompatibil cu demnitatea și moralitatea individuală și profesională.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical au obligația să manifeste o conduit ireproșabilă față de bolnav, respectând întotdeauna demnitatea acestuia.

În caz de pericol public, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical nu au dreptul să își abandoneze bolnavii, cu excepția unui ordin formal al unei autorități competente, conform legii.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt răspunzători pentru fiecare dintre actele lor profesionale.

Pentru riscurile ce decurg din activitatea profesională, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali din sistemul public sau privat încheie o asigurare de răspundere civilă pentru greșeli în activitatea profesională.

Incredințarea atribuțiilor proprii unor persoane lipsite de competență constituie greșeală deontologică.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să comunice cu pacientul într-o manieră adecvată, folosind un limbaj respectuos, minimalizând terminologia de specialitate pe înțelesul acestora.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să evite orice modalitate de a cere recompense, altele decât formele legale de plată.

ART. 81 Raporturi profesionale cu alți profesioniști din domeniul medico-sanitar și instituții

Raporturile profesionale cu alți profesioniști din domeniul sanitar

În baza spiritului de echipă, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali își datorează sprijin reciproc.

Constituie încălcări ale regulilor etice:

1. jignirea și calomnierea profesională;
2. blamarea și defăimarea profesională;
3. orice alt act sau fapt care poate aduce atingere demnității profesionale a asistentului medical generalist, a moașei și a asistentului medical.
4. în cazul unor neînțelegeri, în considerarea calității profesionale, conflictul în primă instanță trebuie mediat de biroul consiliului județean, la nivel județean/municipiului București, și de Biroul executiv, la nivel național.

Dacă acesta persistă, cei implicați se pot adresa Comisiei de etică și deontologie sau justiției, fiind interzisă perturbarea activității profesionale din aceste cauze.

În cazul în care se constată încălcări ale regulilor etice, se urmează procedura de sancționare, conform prevederilor legale în vigoare.

În cazul colaborării mai multor asistenți medicali generaliști, moașe și asistenți medicali pentru examinarea, tratamentul sau îngrijirea aceluiași pacient, fiecare practician își asumă responsabilitatea individual prin aplicarea parafei profesionale în dreptul fiecărei manevre sau tehnici executate personal.

În interesul pacienților, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali vor avea relații de colaborare cu celelalte profesii din domeniul sanitar, cu respectarea demnității și onoarei profesionale.

Raporturile profesionale cu instituțiile

Spitalul Județean de Urgență Vâlcea urmărește să asigure condiții optime asistentului medical generalist, moașei și asistentului medical în exercitarea profesiei.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical aduc la cunoștința persoanelor competente și autorităților competente orice circumstanță care poate prejudicia îngrijirea sau calitatea tratamentelor, în special în ceea ce privește efectele asupra persoanei sau care limitează exercițiul profesional.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în concordanță cu diferitele niveluri de responsabilitate pe care le îndeplinesc, contribuie la orientarea politicilor și dezvoltarea sistemului de sănătate.

ART. 82 Educația medicală continuă

În vederea creșterii gradului de pregătire profesională, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali au obligația să efectueze cursuri și alte forme de educație continuă creditate de Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, denumit în continuare OAMGMAMR, precum și alte forme de educație continuă prevăzute de lege pentru îndeplinirea numărului minim de credite anual necesar reautorizării exercitării profesiei.

ART. 83 Obligații etice și deontologice

Obligația acordării îngrijirilor medicale

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în exercitarea profesiei, nu pot face discriminări pe baza rasei, sexului, vârstei, apartenenței etnice, originii naționale sau sociale, religiei, opțiunilor politice sau antipatiei personale, a condiției sociale față de pacienți.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical au obligația de a lua măsuri de acordare a primului ajutor.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical au obligația să acorde asistență medicală și îngrijirile necesare în limita competenței lor profesionale.

În caz de calamități naturale (cutremure, inundații, epidemii, incendii) sau accidente în masă (naufragii, accidente rutiere sau aviatice, accidente nucleare etc.), asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt obligați să răspundă la chemare, să își ofere de bunăvoie serviciile de îngrijire, imediat ce au luat cunoștință despre eveniment.

Voința pacientului în alegerea asistentului medical generalist, a moașei și a asistentului medical trebuie întotdeauna respectată, indiferent care ar fi sensul acesteia.

Dacă pacientul se află într-o stare fizică sau psihică ce nu îi permite exprimarea lucidă a voinței, aparținătorii sau apropiații celui suferind trebuie preveniți și informați corect, pentru a hotărî în numele acestuia, cu excepția imposibilității (de identificare, de comunicare, de deplasare etc.) sau a urgențelor.

Dacă în urma examinării sau în cursul îngrijirilor asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical consideră că nu au suficiente cunoștințe sau experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, se vor consulta cu alți colegi sau vor îndruma bolnavul către alți specialiști.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical vor păstra o atitudine de strictă neutralitate și neamestec în problemele familiale (morale, materiale etc.) ale pacientului, exprimându-și părerea numai dacă intervenția este motivată de interesul sănătății pacientului, cu consimțământul prealabil al acestuia.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical pot refuza acordarea unor îngrijiri către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătății pacientului, cu excepția situațiilor de urgență.

Respectarea drepturilor pacientului

Pacientul are următoarele drepturi: dreptul la informația medicală, dreptul la consimțământ, dreptul la confidențialitatea informațiilor și viața privată, drepturi în domeniul reproducerii, drepturi la tratament și îngrijiri medicale.

Consimțământul

O intervenție medicală nu se poate efectua decât după ce pacientul sau reprezentantul legal al acestuia, în cunoștință de cauză, și-a dat consimțământul. Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului său, al opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului.

Consimțământul pacientului sau, după caz, al reprezentantului legal al acestuia este obligatoriu:

1. pentru recoltarea, păstrarea, folosirea tuturor produselor biologice prelevate din corpul său, în vederea stabilirii diagnosticului sau a tratamentului cu care acesta este de acord;
2. în cazul supunerii la orice fel de intervenție medicală;
3. în cazul participării sale la învățământul medical clinic și la cercetarea științifică;
4. în cazul fotografierii sau filmării sale într-o unitate medicală;

5. În cazul donării de sânge în condițiile prevăzute de lege.

Consimțământul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, după caz, nu este obligatoriu în următoarele situații:

- când pacientul nu își poate exprima voința, dar este necesară o intervenție medicală de urgență;
- în cazul în care furnizorii de servicii medicale consideră că intervenția este în interesul pacientului, iar reprezentantul legal refuză să își dea consimțământul, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt obligați să anunțe medicul curant/de gardă (decizia fiind declinată unei comisii de arbitraj de specialitate).

Secretul profesional

Secretul profesional este obligatoriu.

Secretul profesional există și față de aparținători, colegi sau alte persoane din sistemul sanitar, neinteresate în tratament, chiar și după terminarea tratamentului și decesul pacientului.

Obiectul secretului profesional îl constituie tot ceea ce asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în calitatea lor de profesionist, au aflat direct sau indirect în legătură cu viața intimă a pacientului, a familiei, a aparținătorilor, precum și problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanțe în legătură cu boala și alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical răspund disciplinar pentru destăinuirea secretului profesional, excepție făcând situația în care pacientul și-a dat consimțământul expres pentru divulgarea acestor informații, în tot sau în parte.

Interesul general al societății (prevenirea și combaterea epidemiilor, a bolilor venerice, a bolilor cu extindere în masă și altele asemenea prevăzute de lege) primează față de interesul personal al pacientului.

În comunicările științifice, cazurile vor fi astfel prezentate încât identitatea pacientului să nu poată fi recunoscută.

Informațiile cu caracter confidențial pot fi furnizate de către asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical numai în cazul în care pacientul își dă consimțământul explicit sau dacă legea o cere în mod expres.

ART. 84 Situații speciale în practicarea profesiei în sistem instituționalizat

Situația bolnavului psihic

Persoanele cu tulburări psihice beneficiază de asistență medicală și de îngrijiri de sănătate de aceeași calitate cu cele aplicate altor categorii de bolnavi și adaptate cerințelor lor de sănătate.

Orice persoană cu tulburări psihice trebuie apărută de daunele pe care ar putea să le producă administrarea nejustificată a unui medicament, tehnică sau manevră de îngrijire și tratament, de maltratarea din partea altor pacienți sau persoane ori de alte acte de natură să antreneze o suferință fizică sau psihică.

Pacientul cu tulburări psihice trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziei atât cât permite capacitatea lui de înțelegere. În cazul în care pacientul cu tulburări psihice nu își poate exprima liber voința, consimțământul în scris trebuie luat de la reprezentantul legal al acestuia.

Nu este necesară obținerea consimțământului în condițiile prevăzute la alin. (3) atunci când este necesară intervenția de urgență.

Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală, după caz, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului, cu informarea medicului, dacă întreruperea tratamentului sau a îngrijirilor are drept consecință punerea în pericol a vieții pacientului.

Orice persoană care suferă de tulburări psihice trebuie tratată cu omenie și respectul demnității umane și trebuie să fie apărută împotriva oricăror forme de exploatare economică, sexuală sau de altă natură, împotriva tratamentelor vătămătoare și degradante.

Nu este admisă nicio discriminare bazată pe o tulburare psihică.

Prescrierea, eliberarea pe baza unei rețete medicale și administrarea drogurilor

Prescrierea, eliberarea pe baza unei rețete medicale și administrarea drogurilor, în alte condiții decât cele prevăzute de lege, constituie infracțiune.

Pacientul privat de libertate

Asistentului medical generalist, moașei și asistentului medical care îngrijesc un pacient privat de libertate le este interzis să aducă atingere integrității fizice, psihice sau demnității acestuia.

Dacă asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical constată că pacientul privat de libertate a suportat maltratări, aceștia au obligația să informeze organele competente.

Situația pacienților infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA

Pacienții infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA au dreptul la îngrijire și tratament medical în mod nediscriminatoriu, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical fiind obligați să asigure îngrijirile de sănătate și tratamentele prescrise acestor pacienți.

Păstrarea confidențialității asupra datelor privind persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA este obligatorie pentru asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical care au în îngrijire, supraveghere și/sau tratament astfel de persoane.

Între specialiștii medico-sanitari, informațiile cu privire la statusul HIV/SIDA al unui pacient trebuie să fie comunicate.

ART. 85 Practicarea profesiei în sistem privat. Îngrijirile la domiciliu

Asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali exercită profesia în regim salarial și/sau independent.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical care își desfășoară activitatea în calitate de titular sau asociat al unui cabinet de practică medicală pot furniza îngrijiri medicale la domiciliu, dacă sunt autorizați în acest sens, în conformitate cu prevederile legale privind organizarea și funcționarea îngrijirilor la domiciliu.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt obligați să comunice medicului care a recomandat aceste servicii situația evoluției stării de sănătate a pacientului îngrijit.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical chemați într-o familie ori colectivitate trebuie să respecte regulile de igienă și de profilaxie, în exercitarea profesiei.

ART. 86 Probleme ale îngrijirii minorilor

Dacă asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical apreciază că minorul este victim unei agresiuni sau privațiuni, trebuie să încerce să îl protejeze, uzând de prudențe, și să alerteze autoritatea competentă.

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să fie apărătorul copilului bolnav, dacă apreciază că starea de sănătate nu este bine înțeleasă sau nu este suficient de bine protejată.

În vederea efectuării tehnicilor și/sau a manevrelor de îngrijire și/sau de tratament asupra unui minor, consimțământul trebuie obținut de la reprezentantul legal al minorului, cu excepția situațiilor de urgență.

ART. 87 Probleme ale experimentării pe om

Se interzice provocarea de îmbolnăviri artificiale unor oameni sănătoși, din rațiuni experimentale.

Dispozițiile prezentului articol se completează cu celelalte prevederi legale incidente în materie.

Impunerea, cu forța sau prin inducere în eroare, a experimentului pe om reprezintă o abatere gravă pentru orice asistent medical generalist, moașă și asistent medical care participă în mod voluntar și conștient la asemenea fapte.

ART. 88

Prevederile prezentului capitol se atribuie și infirmierelor și îngrijitoarelor de curatenie ale caror atribuții sunt inserate în fișa postului.

CAPITOLUL X - ETICA SI DEONTOLOGIA AUDITORULUI INTERN

ART. 89 Introducere

Realizarea scopului prezentului cod presupune îndeplinirea următoarelor obiective:

1. performanța - profesia de auditor intern presupune desfășurarea unei activități la cei mai ridicați parametri, în scopul îndeplinirii cerințelor interesului public, în condiții de economicitate, eficacitate și eficiență;
2. profesionalismul - profesia de auditor intern presupune existența unor capacități intelectuale și experiențe dobândite prin pregătire și educație și printr-un cod de valori și conduită comun tuturor auditorilor interni;
3. calitatea serviciilor - constă în competența auditorilor interni de a-și realiza sarcinile ce le

revin cu obiectivitate, responsabilitate, sârguință și onestitate;

4. încrederea - în îndeplinirea sarcinilor de serviciu, auditorii interni trebuie să promoveze cooperarea și bunele relații cu ceilalți auditori interni și în cadrul profesiei, iar sprijinul și cooperarea profesională, echilibrul și corectitudinea sunt elemente esențiale ale profesiei de auditor intern, deoarece încrederea publică și respectul de care se bucură un auditor intern reprezintă rezultatul realizărilor cumulative ale tuturor auditorilor interni;
5. conduita - auditorii interni trebuie să aibă o conduită ireproșabilă atât pe plan profesional, cât și personal;
6. credibilitatea - informațiile furnizate de rapoartele și opiniile auditorilor interni trebuie să fie fidele realității și de încredere.

ART. 90 Principii fundamentale

În desfășurarea activității auditorii interni sunt obligați să respecte următoarele principii fundamentale:

Integritatea

Conform acestui principiu, auditorul intern trebuie să fie corect, onest și incoruptibil, integritatea fiind suportul încrederii și credibilității acordate raționamentului auditorului intern.

Independența și obiectivitatea

1. Independența. Independența față de entitatea auditată și oricare alte grupuri de interese este indispensabilă; auditorii interni trebuie să depună toate eforturile pentru a fi independenți în tratarea problemelor aflate în analiză; auditorii interni trebuie să fie independenți și imparțiali atât în teorie, cât și în practică; în toate problemele legate de munca de audit independența auditorilor interni nu trebuie să fie afectată de interese personale sau exterioare; auditorii interni au obligația de a nu se implica în acele activități în care au un interes legitim/întemeiat.

2. Obiectivitatea. În activitatea lor auditorii interni trebuie să manifeste obiectivitate și imparțialitate în redactarea rapoartelor, care trebuie să fie precise și obiective; concluziile și opiniile formulate în rapoarte trebuie să se bazeze exclusiv pe documentele obținute și analizate conform standardelor de audit; auditorii interni trebuie să folosească toate informațiile utile primite de la entitatea auditată și din alte surse. De aceste informații trebuie să se țină seama în opiniile exprimate de auditorii interni în mod imparțial. Auditorii interni trebuie, de asemenea, să analizeze punctele de vedere exprimate de entitatea auditată și, în funcție de relevanța acestora, să formuleze opiniile și recomandările proprii; auditorii interni trebuie să facă o evaluare echilibrată a tuturor circumstanțelor relevante și să nu fie influențați de propriile interese sau de interesele altora în formarea propriei opinii.

3. Confidențialitatea

1. Auditorii interni sunt obligați să păstreze confidențialitatea în legătură cu faptele, informațiile sau documentele despre care iau cunoștință în exercitarea atribuțiilor lor; este interzis ca auditorii interni să utilizeze în interes personal sau în beneficiul unui terț informațiile dobândite în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

2. În cazuri excepționale auditorii interni pot furniza aceste informații numai în condițiile expres prevăzute de normele legale în vigoare.

4. Competența profesională

Auditorii interni sunt obligați să își îndeplinească atribuțiile de serviciu cu profesionalism, competență, imparțialitate și la standarde internaționale, aplicând cunoștințele, aptitudinile și experiența dobândite.

5. Neutralitatea politică

1. Auditorii interni trebuie să fie neutri din punct de vedere politic, în scopul îndeplinirii în mod imparțial a activităților; în acest sens ei trebuie să își mențină independența față de orice influențe politice.

2. Auditorii interni au obligația ca în exercitarea atribuțiilor ce le revin să se abțină de la exprimarea sau manifestarea convingerilor lor politice.

ART. 91 Reguli de conduită

Regulile de conduită sunt norme de comportament pentru auditorii interni și reprezintă un ajutor pentru interpretarea principiilor și aplicarea lor practică, având rolul să îndrume din punct de vedere etic auditorii interni.

1. Integritatea:

- exercitarea profesiei cu onestitate, bună-credință și responsabilitate;

- respectarea legii și acționarea în conformitate cu cerințele profesiei;
- respectarea și contribuția la obiectivele etice legitime ale entității;
- se interzice auditorilor interni să ia parte cu bună știință la activități ilegale și angajamente care discreditează profesia de auditor intern sau entitatea publică din care fac parte.
- Independența și obiectivitatea:

Se interzice implicarea auditorilor interni în activități sau în relații care ar putea să fie în conflict cu interesele entității publice și care ar putea afecta o evaluare obiectivă;

Se interzice auditorilor interni să asigure unei entități auditate alte servicii decât cele de audit și consultanță;

Se interzice auditorilor interni, în timpul misiunii lor, să primească din partea celui auditat avantaje de natură materială sau personală care ar putea să afecteze obiectivitatea evaluării lor; auditorii interni sunt obligați să prezinte în rapoartele lor orice documente sau fapte cunoscute de ei, care în caz contrar ar afecta activitatea structurii auditate.

2. Confidențialitatea:

Se interzice folosirea de către auditorii interni a informațiilor obținute în cursul activității lor în scop personal sau într-o manieră care poate fi contrară legii ori în detrimentul obiectivelor legitime și etice ale entității auditate.

3. Competența:

Auditorii interni trebuie să se comporte într-o manieră profesională în toate activitățile pe care le desfășoară, să aplice standarde și norme profesionale și să manifeste imparțialitate în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu;

Auditorii interni trebuie să se angajeze numai în acele misiuni pentru care au cunoștințele, aptitudinile și experiența necesare;

Auditorii interni trebuie să utilizeze metode și practici de cea mai bună calitate în activitățile pe care le realizează; în desfășurarea auditului și în elaborarea rapoartelor auditorii interni au datoria de a adera la postulatele de bază și la standardele de audit general acceptate;

Auditorii interni trebuie să își îmbunătățească în mod continuu cunoștințele, eficiența și calitatea activității lor; șeful compartimentului de audit public intern, respectiv conducătorul entității publice, trebuie să asigure condițiile necesare pregătirii profesionale a auditorilor interni, perioada alocată în acest scop fiind de minimum 15 zile lucrătoare pe an;

Auditorii interni trebuie să aibă un nivel corespunzător de studii de specialitate, pregătire și experiență profesională elocvente;

Auditorii interni trebuie să cunoască legislația de specialitate și să se preocupe în mod continuu de creșterea nivelului de pregătire, conform standardelor internaționale;

Se interzice auditorilor interni să își depășească atribuțiile de serviciu.

ART. 92 Dispoziții finale

Prevederile prezentului cod sunt obligatorii pentru toți auditorii interni din Spitalul Județean de Urgență Vâlcea.

CAPITOLUL XI - ETICA ȘI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC

ART. 93 Principii deontologice

Integritatea și autonomia profesională, respectarea legilor, probitatea, onoarea, vigilența, confidențialitatea, organizarea, eficacitatea și perseverența sunt ideile diriguitoare care guvernează activitatea consilierului juridic.

Îndeplinirea corectă și în timp util a atribuțiilor profesionale conferă substanța principiului integrității profesionale.

Autonomia și independența profesională a consilierului juridic se manifestă prin asumarea unor responsabilități și acționarea la moment oportun într-un context determinat.

Consilierii juridici sunt independenți din punct de vedere profesional și se supun numai Constituției României, legii, statutului profesiei și prezentului cod de deontologie profesională.

Prin **independența profesională** în sensul prezentului cod se înțelege libertatea de acțiune și de opinie care este limitată doar prin dispoziții legale sau regulamentare aplicabile profesiei de consilier juridic.

Corectitudinea și integritatea morală sunt valori fundamentale pe care consilierul juridic

este obligat sa le respecte atat in timpul serviciului cat si in afara acestuia.

Rezultatul activitatii consilierului juridic este o consecința a urmăririi atente si continue a derulării sarcinilor incredintate.

Datoria fiecărui consilier juridic este sa păstreze secretul datelor si informațiilor de care a luat la cunoștința in virtutea exercitării profesiei cu excepția unor dispoziții legale sau statutare contrare.

Confidențialitatea datelor si informațiilor deținute contribuie la crearea unui climat de siguranța pentru entitatea beneficiara a serviciilor oferite.

Organizarea riguroasa a activitatii consilierului juridic se face in scopul satisfacerii celor mai exigente standarde de calitate si eficacitate a muncii.

Prin discernerea intre serviciul oferit si așteptările beneficiarului, intre așteptările personale, profesionale si consecințele economice, in activitatea consilierului juridic primează respectarea legii.

Consilierul juridic este obligat sa depună efortul necesar pentru realizarea si reușita sarcinilor ce ii revin in exercitarea profesiei.

Respectarea si aplicarea principiilor enunțate constituie un deziderat si un scop al exercitării profesiei de consilier juridic. Respectarea lor se impune chiar si in afara exercitării activitatii profesionale, consilierul juridic fiind obligat sa se abtina de la savarsirea de fapte ilegale sau contrarii dispozițiilor statutare ale asociației profesionale din care face parte, de natura a aduce atingere principiilor fundamentale, ordinii publice si bunelor moravuri sau demnității profesiei de consilier juridic.

ART. 94 Condiții de exercitare a profesiei

Consilierul juridic asigura apararea drepturilor si intereselor legitime ale Spitalului Județean de Urgență Vâlcea, in conformitate cu Constituția si cu legile tarii.

In virtutea unei pregătiri profesionale deosebite si a stăpânirii perfecte a tehnicilor de asistenta, consiliere si reprezentare consilierul juridic trebuie sa dovedească o amanuntita cunoaștere a problematiei cauzelor supuse spre rezolvare.

Apartenența consilierului juridic pe baza unui contract individual de munca la Spitalul Județean de Urgență Vâlcea, nu aduce atingere indatoririlor sale profesionale, oportunității de a alege metodele de lucru sau posibilității de luare a unor decizii in plan profesional.

Consilierului juridic ii este interzis in exercitarea profesiei sa tolereze acte ilegale.

Consilierul juridic nu se poate prevala de poziția sa pentru a satisface anumite interese personale.

El va refuza orice oferta sau promisiune de avantaje ilegite si se va abține de la acte care contravin principiilor moralei si celor de ordine publica.

Consilierul juridic este responsabil de concluziile si acțiunile sale in exercitarea profesiei.

Profesia de consilier juridic se exercita personal de către consilierul juridic in scris pe Tabloul profesional al consilierilor juridici definitivi sau stagieri, tinut de către Colegiile Consilierilor Juridici din Romania.

Consilierul juridic va utiliza cu buna credința mijloacele tehnice si baza materiala puse la dispoziție de către beneficiarul serviciilor sale.

ART. 95 îndatoriri profesionale si raporturile dintre consilierii juridici

Consilierul juridic trebuie sa asigure transparenta activitatii sale in relațiile cu Spitalul Județean de Urgență Vâlcea, precum si cu tertele persoane sub rezerva respectării obligației de confidențialitate.

Lipsa de transparenta poate aduce prejudicii grave imaginii profesiei de consilier juridic si este interzisa cu desavarsire.

Consilierul juridic va evita desfasurarea unor activitati susceptibile de a leza libertatea sa de apreciere a cauzelor incredintate spre rezolvare sau sa fie pus intr-o situație care poate fi perceputa ca fiind de natura sa lezeze demnitatea profesiei.

Consilierul juridic va accepta sarcinile pe care le considera compatibile cu competenta si funcția sa.

Consilierul juridic va refuza sarcinile care contravin dispozitiilor legale sau prezentului cod si va lua masurile de precautie necesare pentru a evita situațiile similare.

Consilierul juridic va evita orice conflict de interese care ar aduce atingere imaginii profesiei de consilier sau a Spitalului Județean de Urgență Vâlcea. Nu poate fi considerata evitare de

conflict situația în care consilierul era obligat să intervină pentru restabilirea legalității și nu a intervenit.

Consilierul juridic va respecta specificitatea exercitării profesiei sale și va susține independent acesteia.

Consilierul juridic va sprijini colegii în exercitarea profesiei, în aplicarea și apărarea prezentului cod. El va răspunde favorabil la cererea de consultanță a acestora și îi va ajuta în situații dificile, în limita posibilităților sale, în special prin rezolvarea unor probleme de ordin deontologic.

Consilierul juridic va ține cont de opiniile și practicile colegilor în măsură în care acestea nu contravin principiilor generale cuprinse în prezentul cod.

Se interzice consilierului juridic orice manifestare de concurență neloială iar exercitarea profesiei se face exclusiv pe criterii de competență profesională.

ART. 96 Imaginea profesiei

Relațiile între consilierii juridici se bazează pe respect reciproc și bună credință pentru a constitui un exemplu de integritate a unui corp profesional bine definit.

Consilierul juridic trebuie să promoveze prin comportamentul său în orice circumstanțe o imagine favorabilă profesiei sale. În acest sens consilierul juridic va conștientiza consecințele posibile ale comportamentului său profesional și ale actelor indeplinite în exercitarea profesiei.

Promovarea unei imagini favorabile profesiei se realizează prin asigurarea unei prestații de calitate.

Exercitarea profesiei de consilier impune obligația de largire a orizonturilor cunoașterii profesionale.

Consilierul juridic este obligat să-și desfășoare cu maximă atenție activitatea profesională și să dea dovadă de cinste și corectitudine în orice circumstanțe.

Formarea imaginii profesiei de consilier este rezultatul efortului comun al tuturor reprezentanților profesiei de consilier juridic

Perfecționarea continuă a profesiei de consilier juridic va fi asigurată prin fixarea și respectarea unor obiective clare, în concordanță cu tendințele generale de dezvoltare ale societății. Obiectivele generale ale profesiei sunt comune tuturor consilierilor juridici și se respectă ca atare.

Celeritatea acțiunilor consilierului juridic este esențială pentru activitatea acestuia, asigurând îndeplinirea în condiții optime a sarcinilor încredințate. Consilierii juridici vor sprijini eforturile colegilor pentru menținerea unui climat de legalitate și profesionalism în domeniu.

ART. 97 Dispoziții finale

Responsabilitatea profesională a consilierilor juridici este angajată pentru nerespectarea normelor de exercitare a profesiei stabilite prin lege, statutul profesiei și actele normative în vigoare.

Nerespectarea normelor deontologice atrage răspunderea consilierului juridic.

CAPITOLUL XII - DISPOZIȚII FINALE

ART. 98 Răspunderea personalului contractual al SJU Vâlcea

1) Încalcarea dispozițiilor prezentului cod de conduită constituie abatere și atrage răspunderea disciplinară a personalului contractual, în condițiile legii, care nu exclude răspunderea civilă, penală, administrativă sau materială.

2) Comisiile interne cu atribuții disciplinare au competența de a cerceta încălcarea prevederilor prezentului cod de conduită și de a propune aplicarea sancțiunilor disciplinare în condițiile Legii nr. 53/2003, republicată, cu modificările ulterioare.

(3) În cazurile în care faptele savarsite intrunesc elementele constitutive ale unor infracțiuni, vor fi sesizate organele de urmărire penală competente, în condițiile legii.

(4) Personalul contractual răspunde patrimonial, potrivit legii, în cazurile în care, prin faptele savarsite cu încălcarea normelor de conduită profesională, aduce prejudicii persoanelor fizice sau juridice.

ART. 99 Asigurarea publicității codului de conduită

Pentru informarea cetățenilor se va asigura afișarea codului de conduită pe site-ul spitalului,

www.sjv.ro

savarsite cu incalcarea normelor de conduita profesionala, aduce prejudicii persoanelor fizice sau juridice.

ART. 99 Asigurarea publicității codului de conduita

Pentru informarea cetățenilor se va asigura afișarea codului de conduita pe site-ul spitalului, www.sjv.ro

ART. 100 Intrarea in vigoare

Prezentul cod intra in vigoare de la data aprobarii in Comitetul Director, urmand sa fie implementat in toate structurile din subordinea Spitalului Județean de Urgență Vâlcea, in maxim 30 de zile de la aprobare.

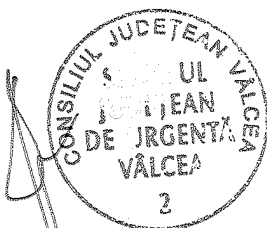
ART. 101 Intrarea in vigoare

Prezentul cod se aplica personalului contractual al Spitalului Județean de Urgență Vâlcea, celor care fac practica in sectii, voluntarilor si celor care presteaza activitati in baza unor contracte de prestari servicii sau de colaborare.

APROBAT DE COMITETUL DIRECTOR al Spitalului Județean de Urgență Vâlcea, in ședința din data de 18.06.2019

Membrii Comitet Director,

Dr. Ponoran Dan – Manager

Ec. Stroiescu Rocsana – Director Interimar Financiar Contabil

Handwritten signature

Dr. Bododea Radu – Director Medical

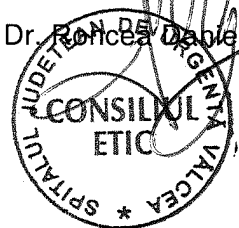
Handwritten signature

As. Bobeanu Maria – Director de Ingrijiri Medicale

Handwritten signature

Presedinte Consiliul Etic,

Dr. Bododea Radu

BIBLIOGRAFIE

1. Legea nr. 477/2004 privind Codul de conduita a personalului contractual din autoritatile si institutiile publice;
2. Hotărârea Colegiului Medicilor din România nr. 2/2012 privind adoptarea Statutului si a Codului de deontologie medicala ale Colegiului Medicilor din Romania ;
3. Decizia Colegiului Medicilor Dentiști din România nr. 15/2010 privind adoptarea Codului deontologic al medicului dentist;
4. Decizia Colegiului Farmaciștilor din România nr. 1/2005 privind adoptarea Statutului Colegiului Farmaciștilor din România și a Codului deontologic al farmacistului, cu modificările ulterioare;
5. Legea nr. 460/2003 privind exercitarea profesiunilor de biochimist, biolog si chimist;
6. O.U.G. nr. 144/ 2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă și a profesiei de asistent medical, precum și organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, cu modificările și completările ulterioare;
7. Hotărârea OAMGMAMR nr. 2/2009 privind adoptarea Codului de etică si deontologie al asistentului medical generalist, al moașei si al asistentului medical din România;
8. Legea nr. 466/2004 privind statutul asistentului social, cu modificările și completările ulterioare;
9. Hotărârea Colegiului Național al Asistenților Sociali nr.1/2007 privind Codul deontologic al profesiei de asistent social, cu modificări ulterioare ;
10. Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, cu modificările și completările ulterioare;
11. H.G. nr. 788/2005 privind Normele metodologice de aplicare a Legii nr.213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, cu modificările și completările ulterioare;;
12. Codul Deontologic al Profesiei de Psiholog cu drept de liberă practică ;
13. Codul Deontologic al Psihologului clinician, consilierului psihologic si psihoterapeutului din România;
14. Legea nr. 514/2003 privind exercitarea profesiei de consilier juridic, cu modificările si completările ulterioare, cu modificările și completările ulterioare;
15. Statut 1/2004 al profesiei de consilier juridic ;
16. Codul deontologic al consilierului juridic;
17. Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 856 din 5 decembrie 2011, norme de aplicare HG 1086/2013.;
18. Ordinul MFP nr. 252/2004 pentru aprobarea Codului privind conduita etică a auditoriului intern;
19. Legea nr. 571/14.12.2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii;
20. Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacientului, cu modificările și completările ulterioare;
21. Norme de aplicare a Legii drepturilor pacientului nr. 46/2003, OAP 1410/2016